עולם קטן

גיליון 369 | פרשת בראשית |
כ"ז בתשרי ה'תשע"ג olam-katan.co.il

פיפ"ח ווב בגל (אנו, שאנו אתם הקוראים...)

השבועון הדתי לצעירים
ok@olam-katan.co.il
ת.ד. 7593 ירושלים 91074 טלפקס 077-6621680

הפצה: מקור ראשון 052-8908518 | אין המערכת אחראית לתוכן המודעות |
© זכויות היוצרים והקניין הרוחני שמור לעולם קטן
לפרסומות: איתן 054-6799933
eitan@okm.co.il

בס"ד

פולחן עץ הדעת

הרב אברהם וסרמן

במשך עשרות שנים מכתיב העולם האקדמי סדר עדיפות במערכת החינוך, ולפיו המסלול העיוני הוא היוקרתי. כך קרה שתלמיד יכול לעשות בגרות עיונית בתקשורת (יצירת סרט), אבל לא במקצוע יצרני ומועיל לחברה כמו חשמלאות או מכניקה. תהליך זה הוביל את מדינת ישראל למשבר עמוק של מחסור באנשי מקצוע, עד כדי סכנה כלכלית וביטחונית.

הייתה זו עבֵרה על רצון הבורא שפיזר את הכישרונות השונים בין בני האדם. אירופה מצויה במשבר עמוק ובסכנה של השתלטות אסלאמית, שראשיתה בייבוא העובדים הזרים. הסגידה לדעת על חשבון תחומים אחרים בחיינו, החזירה אותנו לאווירת ה"לופט געשעפטן" (עסקי אוויר).

3

מעשה בראשית

פרסום ראשון של נוסחה המתאמת בין תיאור ששת ימי הבריאה לגיל העולם על פי המדע

8

10

ח"כ אורי אריאל חוזר הביתה

חלקו השני של המסע לדרמסלה

נעים להכיר

כיצד הצליחה איילת שקד לשנות את השיח הפוליטי בציונות הדתית

גם

מגיש מועמדות ל'בית היהודי'

14

בואו להאיר את העיר

בדרום תל אביב

ישיבת
אורות אביב
ישיבת ההסדר בתל אביב
קולטת
בחורים בשיעורים ד'-ה'
ואברכים בשל"ת

לפרטים: הרב פנחס
03-5187730 050-8557540
נגישות תחבורתית גבוהה (בסמיכות לתחנת רכבת)

בא להתגדל בתורה ולהאיר בתל-אביב

חייבים אחד משלנו בכנסת!

פרטים בעמוד 5

בס"ד

הרב שלמה אבינר:
"**יש צורך בחילופי גברא.** להפטיר כאשתקד הוא ברכה לבטלה. **נפתלי בנט** הוא איש מאד מוכשר, **שהוכיח את עצמו** בתפקידי הנהגה רמים ורחבים **בעלי אופי מדיני**, בעל כושר ארגון, ראייה ארוכת טווח, **ניתוח שורשי**, ויחד עם זה בעל **יוזמה ודבקות במטרה...** בעל מידות **ואידיאליסט.**
חזק ואמץ בעבודת הקודש, עלה והצלח."

משהו חדש מתחיל
נפתלי בנט

לבירור פרטי הצבעה: www.israelim.org.il

מה לעשות"ת?

הבית שלך. האם בחור דתי־לאומי אכן יתאים לך? הנושא כרגע אינו שאלת הפתיחות אלא שאלת ההתאמה. אחרי שתמצאי את בחיר לבך, תוכלו להחליט יחד על מידת הפתיחות שאתם רוצים בביתכם, על המקום שבו תגורו ותעבדו ועל אופן החיבור שלכם לעם ישראל.

מובן שהציבור הדתי אינו עשוי מקשה אחת, והעובדה שנתקלת בכמה בחורים שהרקע שלך הפריע להם לא אומרת שבהמשך לא תמצאי מישהו שכן יתחבר אלייך ואת אליו. איני יודע האם אותם בחורים הכירו את אופייך ואת השקפותייך והחליטו שהם לא מתאימים לְמה שהם מחפשים, או שעל סמך התיוג החיצוני – היא 'חרדית', הם פסלו את העניין על הסף מבלי לבדוק אותו לעומק. לשבחו של הציבור הדתי־לאומי ייאמר שהוא עשה צעד חשוב בשבירת המחיצה העדתית. היום מצוי ומשמח מאוד לראות זוגות מעורבים מאשכנזי וספרדייה, תימני ועולֶה מרוסיה. זו בשורה של ממש בשחרור מקללת הגלות שהפרידה בינינו וקרעה אותנו לגזרים. עם זאת, עדיין יש מקום לשיפור בתחום, ויש להישמר במיוחד ממחלת התיוג מראש (הוא גושניק/קַוְנִיק, היא מדרשיסטית/לייטית). אדם הוא עולם שלם של תפיסות ורגשות, והנטייה לעשות לעצמנו חיים קלים, לתייג ולפסול מראש, עלולה לגרום לנו להחמיץ הזדמנויות טובות.

ברמה הפרקטית, כדי לחסוך ממך עגמת נפש מיותרת ופגישות סרק, אני מציע שכאשר מציעים לך בחור, תעדכני מראש דרך מי שהכיר ביניכם שאת בחורה מיוחדת – שבאת מרקע חרדי אבל את מתחברת לכיוון הדתי־לאומי. בחור איכותי המסוגל להכיל מורכבות עשוי להתחבר לעניין כזה, ואולי יחד תמצאו את אשר אהבה נפשכם.

"חברים מקשיבים" בכל ערב, טל': 1599-5000-54, ובאינטרנט: makshivim.org.il

דייטים
לפעמים פתיחות ולפעמים סגירות

הרב יוני לביא, מנהל מוקד חברים מקשיבים

שאלה: אני בחורה מרקע חרדי שנמשכת לעולם הדתי־לאומי. נפגשתי עם כמה בחורים כאלה אבל נתקלתי בסגירות ובחוסר קבלה מפני שאני מרקע שונה. איך זה מסתדר עם האידאל והחינוך הדתי־לאומי הקורא להיות פתוחים אל העם ולקבל? האם אלו רק דיבורים גדולים ויפים אבל כשזה בא לידי מעשה אין לזה כיסוי? אשמח לתשובה שתתיישב על לבי.

תשובה: הציבור הדתי־לאומי אכן דוגל במעורבות בכל שטחי החיים ובחיבור רחב אל עם ישראל. לא מדובר בסיסמאות בלבד. אין במדינת ישראל עוד ציבור שמגשים כמותו את האידאלים הללו. אין תחום שבו הוא לא פועל ומנסה להשפיע – בצבא, באקדמיה, בעסקים, בחינוך (וגם בעולם המשפט והתקשורת הקשים יותר לחדירה הוא עושה צעדים חשובים). הגרעינים התורניים, תנועת בני עקיבא והשירות הלאומי הם רשימה חלקית של זרועות השפעה ותרומה שהוא שולח, הרבה מעבר למגרש הביתי המצומצם שלו.

אמנם, כשעוסקים בתחום ההיכרות למטרת הקמת בית בישראל, יש לקחת בחשבון שיקול נוסף. כדי שקשר יצליח וגבר ואישה יוכלו להקים ביחד בית יציב ומאושר, צריכה להיות ביניהם **התאמה**. אין הכוונה לזהות ולדמיון מוחלט (שקיימים רק אצל זוגות גרביים...) אלא לקווים משותפים מבחינת תפיסת העולם, השאיפות והאופי. על בסיס זה יכולים להתפתח כימיה וחיבור, ואפשר לבנות יחד בית ולגדל ולחנך בו ילדים בצורה בריאה. לפני שאת באה להכיר בחור כדי להקים אתו בית את צריכה לחשוב עם עצמך על הדרך ועל השאיפות שלך. על המודל הזוגי שאת מחפשת לבנות ועל האופן שבו את מצפה שייראה

שו"ת סלולרי

חרקים כיצד בודקים צימוקים לבנים? **הרב אליהו:** שטיפה ומבט.

כיתה מעורבת האם מותר ללמוד לקראת המבחן הפסיכומטרי בכיתה מעורבת? **הרב אליהו:** מותר כי זה זמני, ובתנאי ששומרים על צניעות גדולה וריחוק גדול.

זהב בהיריון האם לנשים בהיריון אסור לענוד טבעות זהב? כל סוג של זהב? **הרב אליהו:** מאוד כדאי להימנע מזהב. לא איסור, אלא המלצה.

כניסה למסגד האם מותר להיכנס למסגד? **הרב אבינר:** אם חדל להיות מסגד (עיין רמ"א או"ח צד ט. תרומות הדשן ו – רשם מ"צ).

נשיאת כפיים בלי טלית כהן שלא יכול להשיג טלית, רשאי לשאת כפיים ללא טלית? **הרב אבינר:** כן. אין זה אלא מנהג כדי שהציבור לא יסתכל ויסיח דעתו (רמ"א או"ח קכח כג) ולא עילה לביטול המצווה.

ברית מילה אחרי הצהריים האם לדחות ברית מילה לאחר הצהריים כדי שתהיה ברוב עם? **הרב אבינר:** לעשות הכי מוקדם ביום משום דין זריזים שעדיף. אבל כן לאחר כדי לאפשר לקרובי משפחה להגיע. ערוה"ש יו"ד רסב ח (ומה שאברהם אבינו מל עצמו באמצע היום היה מקרה מיוחד. עיין תורה תמימה בראשית יז כו אות נג – רשם מ"צ).

הגומל על טביעה מי ששחה בים כשלא היה אף אחד והתחיל לטבוע והגיע מישהו והצילו, יברך הגומל? **הרב אבינר:** כן. וגם יעשה תשובה גדולה על העברה הגדולה לשחות בחוף בלי מציל (מ"ב ריח ל – רשם מ"צ).

הודאה על הצלה על בני עבר רכב ולא קרה לו כלום. האם לעשות סעודת הודיה כדי להודות לה'? **הרב אבינר:** צדקה. מ"ב ריח ס"ק לב.

שהחיינו על פרי אדמה האם לברך שהחיינו על מלון שהוא פרי האדמה? **הרב אבינר:** כן. על כל פרי שמתחדש בשנה. גם מלפפונים. מ"ב רכה יח.

ברכת הודאה בישיבה המבדרך על רעם או ברק צריך לעמוד? **הרב אבינר:** לא חייב אך עדיף. עיין פרמ"ג רלב מ"ז ג.

בס"ד

משהו חדש מתחיל בציונות הדתית

נפתלי בנט: "**אורי אורבך** הוא **השותף המרכזי שלי** בהובלת הבית היהודי לדרך חדשה.

אורי פרץ את הדרך לדתיים רבים בתקשורת הישראלית, ובאותה **יצירתיות ופתיחות הוביל את המפד"ל למפקד, לפריימריז ולהבאת כוחות חדשים**, ופעל בכנסת בתחומי החקיקה ולמען הרחבת השפעתה של הציונות הדתית.

אני קורא לכם לבחור בח"כ אורי אורבך **כראשון בהצבעה לרשימת הבית היהודי לכנסת.**
ביחד נוביל בע"ה את השינוי, נפעל לאחדות, נפנה לציבור רחב יותר ונשיב את הציונות הדתית למרכז העשייה הפוליטית"

בבחירות הקרובות יתחילו לספור אותנו, כי משהו חדש מתחיל בבית היהודי.

נפתלי בנט, נשוי + 4, בוגר ישיבה תיכונית "יבנה", לוחם בסיירת מטכ"ל ומ"פ ביחידת מגלן, כהן כראש לשכתו של בנימין נתניהו, מנכ"ל מועצת יש"ע וממייסדי תנועת "ישראל שלי", יזם הי-טק, מייסד ומנכ"ל "סאיטה" הישראלית

משהו חדש מתחיל
נפתלי בנט

לבירור פרטי הצבעה: www.israelim.org.il

פרדס
פרשת בראשית

עץ הדעת

פשט

איסורים מפורשים ומוסר טבעי

הרב אמנון בזק

קווי דמיון רבים נמתחים בין סיפור האכילה מעץ הדעת בפרק ג' בפרשתנו, ובין סיפורם של קין והבל בפרק ד'. בשני הסיפורים מדובר בחטא – האכילה מעץ הדעת והריגת אדם. בשני המקרים הקב"ה פונה לחוטאים בשאלת תם ביחס למיקום האדם – "וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן אֵי הֶבֶל אָחִיךָ?" (ד', ט), ובשניהם החוטא מגיב בהתחמקות: "וַיֹּאמַר אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי... וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֶחָבֵא" (ג', י); "וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי, הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי?" (ד', ט). גם העונשים שמקבלים החוטאים בשתי הפרשיות מקבילים: הנחש נתקלל – "אָרוּר אַתָּה מִכָּל הַבְּהֵמָה" (ג', יד), ובמקביל נאמר לקין – "אָרוּר אַתָּה מִן הָאֲדָמָה" (ד', יא). האדם נענש על האכילה מפרי העץ – "אֲרוּרָה הָאֲדָמָה בַּעֲבוּרֶךָ בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ" (ג', יז), וכך גם קין – "כִּי תַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה לֹא תֹסֵף תֵּת כֹּחָהּ לָךְ" (ד', יב). האדם גורש מגן העדן – "וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם" (ג', כד), וכך נגזר אף על קין – "הֵן גַּרַשְׁתָּ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (ד', יד). קיים גם דמיון בין הענוש לאישה – "וְאֶל אִישֵׁךְ תְּשׁוּקָתֵךְ וְהוּא יִמְשָׁל בָּךְ" (ג', טז), ובין דברי ה' לקין, עוד לפני חטאו – "וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ" (ד', ז). מה משמעותה של הקבלה זו?

אחד המסרים העולים מן ההקבלה נוגע לשאלת היחס שבין ציוויים מפורשים לבין מוסר טבעי. בפרשת עץ הדעת, המוקד הוא היכולת להתמודד עם תאוות האדם מול איסורים מפורשים. לאורך כל פרק ג' חוזר שוב ושוב נושא השמיעה לקול ה'. הוויכוח שבין האישה והנחש פותח בדברי הנחש – "אַף כִּי אָמַר אֱ־לֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן" (שם, א), ואף השובת האישה נוגעת בנושא זה – "וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגָּן אָמַר אֱ־לֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ" (שם, ג). גם בדברי ה' לאדם הטענה היא – "הֲמִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכֹל מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ?" (שם, יא), וכך גם בעונש – "כִּי שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ וַתֹּאכַל מִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ" (שם, יז).

לעומת זאת, בפרשת קין והבל לא נזכר כלל ציווי א־לוהי, שהרי קין לא צוה מעולם שלא לרצות. הטענה כלפיו היא במישור המוסרי – "מָה עָשִׂיתָ, קוֹל דְּמֵי אָחִיךָ צֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה" (ד', י). יתרה מזאת, עונשו של קין על החטא שלא קדם לו ציווי היה חמור משל אביו, שהפר ציווי מפורש. פרשת בראשית מלמדת אפוא על היותו של המוסר הטבעי גורם העשוי להיות מחייב לא פחות מאשר ציווי מפורש של ה'.

רמז

לתקן את עץ הדעת טוב ורע

איתיאל גלעדי

ע"פ שיחות הרב יצחק גינזבורג

במבט ראשון נראה כי האיסור על האכילה מ"עץ הדעת טוב ורע" היה מוחלט, אך חז"ל מגלים כי אילו היו ממתינים אדם וחוה עד לכניסת השבת הם היו מותרים באכילתו. לכן יש להתבונן כי בסופו של דבר יש תהליך של תיקון לעץ הדעת. מורנו הבעל שם טוב מלמד כי כל תהליך של תיקון נעשה בשלשה שלבים – הכנעה, הבדלה, המתקה. בתחלה יש לפרוש לגמרי מעץ הדעת, מתוך **הכנעה** למצות ה'. בשלב השני יש **הבדלה** בין הטוב והרע שבעץ, כאשר קוראים את מצות ה' כך: "ומכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת טוב [גם תאכל], וְ[רק מחלק ה]רע [של העץ] לא תאכל ממנו" (כמפורש בספר "מי השילוח"). אמנם, בסופו של דבר מגיע **המתקה** בגילוי כי תיקון "עץ הדעת טוב ורע" הוא ב"דעת" הנכונה מתי וכיצד להשתמש ב"טוב" (ב"ימין מקרבת" וחסדים גדולים) ומתי זקוקים גם להשתמש ב"רע" (ב"שמאל דוחה" ובגבורה תקיפה). והנה, **"עץ הדעת טוב ורע"** עולה בגימטריא **ד** פעמים **"עץ החיים"**. כלומר, בסופו של דבר מתגלה כי ממוצע כל מלה מארבע המילים בביטוי **"עץ הדעת טוב ורע"** הוא **"עץ החיים"** הטמון בתוכו (בסוד "ועץ החיים **בתוך** הגן").

ומהי דעת זו? מתי יש להשתמש בטוב ומתי ברע? כאשר רוצים להתבונן במשמעותה של מלה יש להתבונן בהופעה הראשונה שלה בתורה. והנה, בסוד "עץ הדעת טוב ורע" מופיעה הראשונה המלה "רע" בתורה. לעומת זאת, ה"טוב" של "עץ הדעת מפורסמות, וידוע שישנן כמה דעות בחז"ל לגבי העץ שבו מדובר. הדעות מתפלגות בין חיטה, גפן, אתרוג ותאנה. גם במדרש הבא מבראשית רבה מופיעה המחלוקת הזאת: "מה היה אותו האילן שאכל ממנו אדם וחוה? רבי מאיר אומר חיטים...". יש בהחלט מקום לעמוד על דעות אלו ולנסות להבין מדוע כל אחד מהחכמים נוקט דווקא "עץ" זה ולא אחר (וכמובן, מדוע אף אחד לא אומר שזה היה תפוח), אולם המהרז"ו (הרב זאב וולף איינהורן) עומד על נקודה מעניינת אחרת במדרש: לשון השאלה. חכמים מתחילים את המדרש בשאלה "מה היה אותו האילן שאכל ממנו אדם וחוה". הם לא שואלים "מה היה עץ הדעת?" יתרה מזו, מדרש זה מופיע עוד לפני סיפור האכילה עצמה, בסיפור בריאת עץ הדעת, ולכאורה היה הגיוני לשאול מהו עץ הדעת. מכאן אומר המהרז"ו שחכמים סברו שעץ הדעת היה, שימו לב, כמה אילנות! כמה סוגים (אולי כל הסוגים שמופיעים במדרש במפורש!) ומתוך אותם סוגים אכלו אדם וחוה פרי אחד. ממילא לשון השאלה הוא מה היה אותו אילן שממנו אכלו.

הדיוק של לשון המדרש ופירושו של המהרז"ו יכולים בהחלט להובילו להבנה עמוקה יותר של לשון התורה. שימו לב שהתורה אינה אומרת במפורש שאדם וחוה אכלו מ"עץ הדעת", להפך נראה שהתורה מקפידה לומר שהם אכלו "מפרי העץ" או "מפרי העץ אשר בתוך הגן". יש כאן בהחלט מצע הגיוני למחלוקת חכמים לגבי זהותו של העץ, ומקום להבנה עמוקה יותר של הניסיון באיסור האכילה מעץ הדעת.

דרש

עצי הדעת

הרב יניב חניא

שאלת "זהותו" של עץ הדעת מפורסמות, וידוע שישנן כמה דעות בחז"ל לגבי העץ שבו מדובר. הדעות מתפלגות בין חיטה, גפן, אתרוג ותאנה. גם במדרש הבא מבראשית רבה מופיעה המחלוקת הזאת: "מה היה אותו האילן שאכל ממנו אדם וחוה? רבי מאיר אומר חיטים...". יש בהחלט מקום לעמוד על דעות אלו ולנסות להבין מדוע כל אחד מהחכמים נוקט דווקא "עץ" זה ולא אחר (וכמובן, מדוע אף אחד לא אומר שזה היה תפוח), אולם המהרז"ו (הרב זאב וולף איינהורן) עומד על נקודה מעניינת אחרת במדרש: לשון השאלה. חכמים מתחילים את המדרש בשאלה "מה היה אותו האילן שאכל ממנו אדם וחוה". הם לא שואלים "מה היה עץ הדעת?" יתרה מזו, מדרש זה מופיע עוד לפני סיפור האכילה עצמה, בסיפור בריאת עץ הדעת, ולכאורה היה הגיוני לשאול מהו עץ הדעת. מכאן אומר המהרז"ו שחכמים סברו שעץ הדעת היה, שימו לב, כמה אילנות! כמה סוגים (אולי כל הסוגים שמופיעים במדרש במפורש!) ומתוך אותם סוגים אכלו אדם וחוה פרי אחד. ממילא לשון השאלה הוא מה היה אותו אילן שממנו אכלו.

הדיוק של לשון המדרש ופירושו של המהרז"ו יכולים בהחלט להובילו להבנה עמוקה יותר של לשון התורה. שימו לב שהתורה אינה אומרת במפורש שאדם וחוה אכלו מ"עץ הדעת", להפך נראה שהתורה מקפידה לומר שהם אכלו "מפרי העץ" או "מפרי העץ אשר בתוך הגן". יש כאן בהחלט מצע הגיוני למחלוקת חכמים לגבי זהותו של העץ, ומקום להבנה עמוקה יותר של הניסיון באיסור האכילה מעץ הדעת.

סוד

העץ החיצוני והפנימי - הדעת וחיים

הרב מאיר כהן

עניין עץ הדעת הוא עמוק מאוד ויש להבינו בכמה אופנים, אולם אנחנו נסתפק באופן אחד כפי שמופיע בספר הזהר הקדוש וזה לשונו: "ועץ החיים במציעות והוא נטיל כל מימוי דבראשית ומתפלגין תחותוי דהא איהו נהר".

עץ החיים משמעותו עץ של החיים, היינו ספירת תפארת שהיא העץ היונק מספירת חכמה שנקראת ראשית ושעליה נאמר "החכמה **תחיה** בעליה", ומספירת בינה הנקראת אלוקים **חיים**. וממשיך הזהר: "ועץ הדעת טוב ורע בגין, דינקא מתרין סטרין וידע לון כמה דינין מתקא ומריראי". ופירושו שעץ הדעת הוא ספירת מלכות, העץ של הדעת הכולל טוב ורע משום שיונק מצד החסדים הנקראים טוב ומצד הגבורות הנקראות רע, כי ממנה יוצא כל הדין בעולם.

על זה מוסיף הרקנאטי: "על כן תרגם אונקלוס על שניהם 'במציעות גינתא' ואי אפשר לשני אילנות שיהיו באמצע אלא על כן הם מורכבים זה בזה ומיוחדים בשורש אחד".

כאן מתגלה לנו סוד גדול – בעצם מדובר בעץ אחד, אלא שעץ החיים הוא פנימיות העץ ועץ הדעת חיצוניותו. להשלמת התמונה נוסיף משערי אורה: "עץ הדעת היא ספירת המלכות והיא שורש התחתונים המקבלת כל הגונים (חסד וגבורה) והיא פועלת בתחתונים כפי הכוח הנמשך אליה, אם חיים אם מוות, לכן נקרא טוב ורע והיא היכלו של שם הוי"ה (ספירת התפארת הנקרא בת דעת) שבאמצעותו מנהיג את העולם לטוב ולמוטב לפי מעשה בני האדם, ובה חטא אדם הראשון שנאמר 'כאדם עברו ברית' והמידה הזאת היא הנוקמת נקם ברית והיא נפרעת על כל העובר במקצת העריות הכתובות בתורה".

לביאור של הענייין הנהגת ה' היא אחת הכוללת שתי בחינות, אחת שהן שתיים, והן פנימיות וחיצוניות. בבחינת הפנימיות היא עץ החיים היונק מהמידות חכמה ובינה, ובהנהגה זו הכול רק רחמים גמורים ורק טוב בבחינת עולם הבא. בחיצוניותה היא הנהגת המשפט שכר ועונש, ההנהגה המנגתת את העולם הזה, והיא עץ הדעת טוב ורע, היוצא מכל זה הוא שבסופו של דבר הרע משתלשל מרהרמים הגמורים.

המחזור החדש של לימוד הדף היומי, שהחל לפני כחודשיים, סחף אתו רבים בהתלהבות להתחיל וללמוד את התלמוד הבבלי, ורבים שכבר מצויים עמוק בשגרת הדף היומי ממשיכים את רצף הקדושה והלימוד.

גם לימוד הרמב"ם היומי, פרק ליום, הולך ותופס לו מקום של כבוד במחזורות רבים. מגילאים שונים, ממקומות שונים, ברכב ובישיבה, בשמיעת שיעור ובחבורות לימוד – אשריהם ואשרי חלקם.

בימים אלו מתחיל מחזור לימוד חדש ומעט נשכח וזנוח, לא פאר לו ולא הדר, אין לו יחסי ציבור מבצעים, הוצאות מפוארות, טקסי סיום המוניים, ובכל זאת הוא מתחדש מדי שנה ומאתגר אותנו ביעדים חדשים – מחזור לימוד התורה כולה – "שניים מקרא ואחד תרגום".

כמו כל לימוד קבוע, גם לימוד זה הוא על עול הלומד, ומחייב את העוסק בו למאמץ מתמיד ולשגרה קבועה, ואין הוא פשוט כלל וכלל אף שהוא נראה כך. אבל נראה שזהו עוד רווח שנרוויח אם נקבל על עצמנו את עול שניים מקרא ואחד תרגום – החיים בניים משגרה ומעבודה של יום ועוד יום, ללא ברקים ורעמים, ללא מהפכות יוצאות דופן, רק עבודה יומיומית של פסוקי תורה, ועוד פסוקים, ועוד אונקלוס, או רש"י, עד שמגיעים לסיום המתוק והמשמח.

> בימים אלו מתחיל מחזור לימוד חדש ומעט נשכח וזנוח, לא פאר לו ולא הדר, אין לו יחסי ציבור, מבצעים, הוצאות מפוארות, טקסי סיום המוניים, וכל זאת הוא מתחדש מדי שנה ומאתגר אותנו ביעדים חדשים – מחזור לימוד התורה כולה – "שניים מקרא ואחד תרגום".

אבל גם כשמגיעים לסיום, אין רגע מנוחה, ומיד מתחילים מחדש, ולומדים ומבינים, שאין הפסקה לעמל התורה, לשגרת התורה, לעסק הפשוט והבסיסי בתורה.

עורו אחיי, הֲלֹאוֹ ליטול על עצמכם משא עבודת ה'. לימוד שניים מקרא ואחד תרגום עלול לכם לרומם את קדושת העבודה הפשוטה והיסודית, הבסיס לכל המדרגות, הקומה שעליה תבנו את הקומות הבאות בעבודת ה' שלכם.

שמעתי מגדול אחד שאחת הדרכים לבדוק יראת שמים של בחור ישיבה, היא האם הוא מקפיד על שניים מקרא ואחד תרגום, מכיוון שזו עבודה קשה, פשוטה, בלי הרבה כבוד ויקר, ומלמדת על קישור אמתי ופנימי לתורה, וכך הוא המליץ לבנות לבדוק כשמברדות על שידוכים.

אמנם הפרשיות הראשונות, בראשית ונח, ארוכות וקשות, אבל בואו ניקח אותן כגיבושן לקראת הדרך הלא פשוטה העומדת לפנינו. בואו נראה לעצמנו שגם אז אנחנו יכולים לעבור! כל ההתחלות קשות.

בהצלחה בעבודה הגדולה.

בסיסי, פשוט וחזק

עדי איצקוביץ'

פולחן עץ הדעת

הרב אברהם וסרמן

על- פי נייר עמדה מטעם 'אורט ישראל' השחיקה המתמשכת במעמדו של החינוך הטכנולוגי בישראל הביאה ל"פגיעה מוחשית בביטחון, בכלכלה ובחוסן החברתי של ישראל". בין היתר נטען כי "ניוון החינוך הטכנולוגי והפגיעה המתמשכת בעיקרתו גורמים לכך שנערות ונערים שהטבע בירך אותם בנטייה לתחומי היצירה הטכנולוגית מכוונים לנתיב העיוני גם אם אינו מתאים לכישרונותיהם ולנטיות לבם". לאור זאת ממליץ המחבר בין היתר לשפר את הדימוי של החינוך הטכנולוגי בקרב מקבלי ההחלטות ובכלי התקשורת.

כך סבור גם התעשייתן סטף ורטהיימר, אשר קבל על כל ש"במדינת ישראל כולם רוצים להיות מנהלים, ולכן חסרים אינדיאנים" [=פועלי ייצור]...

במשך עשרות שנים מכתיב העולם האקדמי סדר עדיפות במערכת החינוך, ולפיו המסלול העיוני הוא היוקרתי, אליו צריכים הכל לשאוף, לעומת אנשים מאוד לא מוכשרים בשכלם. הבכורות העיוניות הפכה לסמל של יוקרה ומעמד, והשאלה אם יש לאדם תעודת בגרות מהווה סלקטור קשוח כלפי צעירים המבקשים להתקבל לעבודה או ללימודים.

נטיית לבו של אדם, כישוריו בתחומים אחרים – מעשיים, נפשיים ורוחניים – כל אלה הורדו מסדר היום המועדף של המערכת. למערכת זו יש אינטרס לקיים את עצמה ולהתרחב, גם על חשבון אחרים. כך קרה שאף שבמשך עשרות שנים היו רוב התלמידים בחינוך הטכנולוגי – הרי שהחל משנות השמונים פעל משרד החינוך לצמצם אותו בשני מהלכים מקבילים: צמצום תקציבי, והנמכת רף הדרישות בבגרות העיוניות. כך קרה שתלמיד יכול לעשות בגרות עיונית בתקשורת (יצירת סרט), אבל לא במקצוע יצרני ומועיל לחברה כמו חרטות או מכניקה. התהליך זה הוביל את מדינת ישראל למשבר עמוק של מחסור באנשי מקצוע עד כדי סכנה בכלכלת הביטחון. גם מקצועות סיעוד הנחוצים לחברה שבה תוחלת החיים גדלה, אינם נחשבים לצורך בגרות. בשנים האחרונות שב משרד החינוך ומנסה לפעול בכיוון זה, אך הדרך ארוכה מאוד, בייחוד מבחינה תודעתית.

תופעה זו קיימת במדינות נוספות, ואליה יש לצרף את ייבוא העובדים הזרים, הנובע אף הוא מהעובדה שהחברה המערבית הסוגדת לדתות, ניוונה את החלק המעשי שבה. לא נותרה לה ברירה אלא להביא "עבדים" במהדורה מעודכנת של עובדים זרים, שתנאי המחיה והקיום שלהם נחותים מאוד.

היתה זו עבֵרה על רצון הבורא שפיזר את הכישרונות השונים בין בני האדם. העונש הוא תוצאה ישירה של החטא – אוכלוסייה גדלה והולכת של זרים, המתאזרחת במדינה שהביאה אותם בסך הכול לצורך מעשי מוגדר. אירופה מציה במשבר עמוק ובסכנה של השתלטות אסלאמית, שראשיתה ביבוא העובדים הזרים. גם מדינת ישראל עומדת לפני סכנה דומה.

הסגידה לדתות על חשבון תחומים אחרים בחיינו, החזירה אותנו לאווירת ה"לופט גשעפטן" [=עסקי־אוויר] של הגלות. קרי – היהודי מתפרנס מווהו המחודד, אך מתרחק מהעולם היצרני. אז זה משאירים לגוי. אותה פירמידה הפוכה שרצה ברוהכוב לחחזיר לבסיסה – שבה ונתהפכה במובנים רבים. הקשר לאדמה שגורדון הפך כמעט ל"דת", אף הוא התרופף מאוד.

חטא עץ הדעת היה בראש ובראשונה הפרת האיזון שבין טבעיות החיים לבין עולם הדעת. מרגע זה ואילך, החל האדם בפירוק (דה־קונסטרוקציה) של המערכת הטבעית. האמת והשקר נדחקו מפני הטוב והרע היחסיים, כהגדרתו המבריקה של הרמב"ם לחטא זה ותוצאותיו (מורה נבוכים, חלק א, פרק ב). בימינו, הדעת המוגזמת באה על חשבון טבעיות והכישרונות של הילד המתחנך, למעשה חוסמת אותו מלפתח את האוצר שנתן לו הבורא.

> בימינו, הדעת המוגזמת באה על חשבון טבעיות הנטיות והכישרונות של הילד המתחנך, ולמעשה חוסמת אותו מלפתח את האוצר שנתן לו הבורא. עיון בתולדות חייהם של חכמינו מורה על תופעה מעניינת - גם מי שעסקו בתחומי הדעת והגיעו להישגים מרשימים, היו פעמים רבות אנשי מעשה במקביל לזה.

עיון בתולדות חייהם של חכמינו מורה על תופעה מעניינת - גם מי שעסקו בתחומי הדעת והגיעו להישגים מרשימים, היו פעמים רבות אנשי מעשה במקביל לזה. כך נמצא אם רבי יוחנן הסנדלר,את רבי יהושע שהיה פחמי, ועוד. אמוראים רבים התפרנסו מחקלאות, וכך גם תלמידיו של רבא, – הוא ביקש מהם לא להגיע ללימודים בעונה הבוערת כדי לטפל בשדותיהם, ולא שבלו מחסור במשך השנה (ברכות לה). היו גם מי שהתפרנסו ממסחר, כמו רב פפא וכן רבא ועוד. הדעת לא היוותה מוקד תעסוקה ופרנסה מרכזי, קרדום לחפור בו כסף או קרייירה, וכך ניתן מקום לשאר כוחות הנפש לצאת אל הפועל.

תיקונו של חטא עץ הדעת הוא מפעל בין־דורי, ולכל דור יש חלק בתיקון שלו. המציאות הטופחת על פנינו מאלצת אותנו להרים מן הכפפה, להשיב את טבעיות החיים לאיזונה הנכון, לאפשר לכל ילד וילדה להתפתח לפי כישרונותיהם הטבעיים, ולתת לדעת את המשקל הנכון באדם ובחברה. המוכשר בדעתו - יפתח תחום זה (תוך שאינו זונח תחומים אחרים באישיותו), המוכשר באהבת הבריות וסבלנות יפתח עצמו בהם (תוך שאינו זונח את התחום השכלי הרעיוני), וכך כל אדם לפי מה שחננו הבורא. זה נכון יותר, צודק יותר, מוסרי יותר ומעשי יותר מפולחן־הדעת שכמעט ממיט אסון על כולנו.

רוצים מניין אשכנדי? בואו לעיירות הפיתוח

פרופ' אבי לוי

בימים אלה של חודש תשרי, ימי תפילה ותשובה, נתקלתי במאמר "מניינים (אשכנזיים) נקים בכל מקום" של א' הורוביץ. אודה כי עם קריאת הדברים נתמלא לבי זיכרונות מכל אותן שנים שבהן צלילה של התפילה הספרדית נותרה אך בלבם של בנינו בחטיבות ובישיבות, תוך כמיהה ושקיקה לרגע שבו ישובו למחוזותיהם. גם כיום מערימים בחלק מהיישובים עיסוקים על קיומם של בתי כנסת ומניינים בתואנה של "שמירה על צביון וערכי היישוב", והדבר קיים גם ביישובים שבהם מספר משמעותי של משפחות ממוצא ספרדי.

כל שנחוץ הוא גרעין נאמן של 15 חברים לערך ומעון (שלכך גם יספיק חדר צנוע), ומסופקני מאוד אם ייתקל הורוביץ בסירוב להקצאת המקום הנדרש. וכך, נכבדיי, נחשף שורש הבעיה

תמיד סברתי כי קיומה של קהילה מאוחדת וחזקה מחייב התבוננות, בדיקה פנימה והקשבה לקולות העולים מתוכה. נאמן לדרכי, גם הפעם הבנתי כי עליי לבדוק האם ישנו ממש בתחושתו של הכתב הורוביץ כי הוא אכן "אורח" בעירו? האם ייתכן שביתנו הצנוע חוטא לאותם ערכים שעליהם התחנכנו, ואינו מחבק ומוקיר את כל יושביו? לאחר בחינת הדברים לאשורם אני יכול לומר קהילתנו היא מחחמנת והמקבלת, וכי לבוחרים להצטרף אליה לעולם יינתנו המקום והאפשרות לקיים את מסורת בית אבא ובטח שבקיום מניינים אשכנזיים לצד ספרדיים. יותר מכך – כיום אף מתקיימים בחלק מהיישובים מניינים מעורבים המשלבים נוסחי אשכנז לצד ספרד באופן מרנין לב. בדרכנו זאת, חתרנו לקירוב לבבות ולאיחוד הבריות תוך עידוד שמירתה של מסורת אבות וכיבודה.

לאחר ששבתי ודקדקתי בדבריו של הורוביץ, התמצא הדברים לכדי שאלה פשוטה – הרי מה נחוץ לו לאדם לשם תפילה? כל שנחוץ הוא גרעין נאמן של 15 חברים לערך ומעון (שלכך גם יספיק חדר צנוע), ומסופקני מאוד אם ייתקל הורוביץ בסירוב להקצאת המקום הנדרש. וכך, נכבדיי, נחשף שורש הבעיה – אי יכולתו של הכותב (לטענתו) לקבץ עשרה אנשים מעדת ישראל למניין שכן רבים מאחינו האשכנזים אינם שמים פעמיהם לעיירות הפיתוח מכיוון שהדבר אינו נתפס כ"טבעי" עבורם. אותו "רצון אמתי לחיבור" שעליו מרחיב הכתב אינו בא מן המוכן – באין הכרה בעיירות הפיתוח ובייושובי הספר כבית "טבעי" לבנות את חייהם ובאין אנשים כיצד יתפתח המניין? ובאין מניין כיצד יוכו שורשיה ונגוניה של מסורת המערב? וכך מתגלה לצערנו האמת המכאיבה – אי היכולת להקים מניין באותן עיירות פיתוח אינה נובעת מאי הקצאת מקום לקיומו או באיסור מוכתב, אלא במספר מינימלי של יוצאי עדות אשכנז יושבי המקום על מנת לקיימו.

הכותב הוא נשיא מכללת המדת הדרום הדתית לחינוך במועצת שדות נגב ליד נתיבות

איפה ישנם עוד

קווים לדמותו של שר הדתות לשעבר הרב ד"ר זרח ורהפטיג ז"ל, במלאת עשור לפטירתו

אבינועם הרש

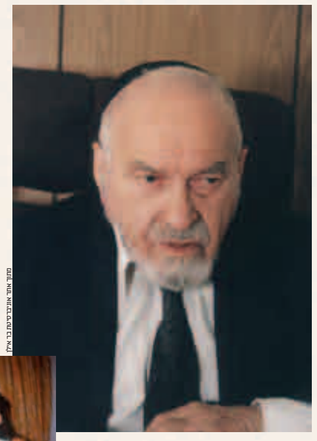

עם נכדתו קרה בבת מצווה שלה

אם זרח ורהפטיג היה רץ לבחירות הנוכחיות של 'הבית היהודי', סביר להניח שהוא לא היה מתברג במקום 'אֶלֶף ברשימה.

לא נעים להגיד, אבל קרוב לוודאי שגם נפילים אחרים המשתייכים לדור המייסדים של המפד"ל, דוגמת חיים משה שפירא ויוסף בורג, היו נשארים בחוץ.

בעולם הליקים של עוקרבר, בעידן הקמפיינים המשומנים בסוללות דובדים ואסטרטגים, יחצנים ומשדרי פרסום, הם היו הולכים לאיבוד ובעיקר מוחים נמרצות נגד שרפת הזמן הטיפשית בתיזותם הבלתי נלאים בין פעילים וחברי מרכז. במקום זה, זרח ורהפטיג היה מן הסתם מעדיף להסיף ללמוד עוד דף גמרא.

השנה יציינו ביום עיון מיוחד ב'מרכז מורשת בגין' עשור לפטירתו של זרח ורהפטיג, אחד מעמודי התווך של הציונות הדתית, נראה שדווקא עכשיו, בפסטיבל הבחירות שהתרגש עלינו, אין מתאים יותר מלהיזכר באחד האנשים שלקחו את המפד"ל הישנה למחוזות השהפעה שנראה שהיום אנחנו יכולים רק לחלום עליהם.

עם בנו הרב איתמר

ורהפטיג נולד בוולקוביסק שברוסיה הלבנה לרב ירוחם ורהפטיג, שהיה תלמיד חכם בפני עצמו. במהלך חייו כיהן זרח ורהפטיג בין היתר כסגן נשיא הפועל המזרחי וחבר בוועד הפועל של הקונגרס היהודי העולמי, וכן כיו"ר הוועד להצלת יהודי פולין.

בוורשה רכש את השכלתו המשפטית ובה גם נשא לאישה את נעמי לבית קליין.

אחד הדברים שבהם היה ידוע היה אהבת הבריות. בנו, הרב ד"ר איתמר ורהפטיג, סיפר שאחרי אסון הבונים שבו התנגשה רכבת באוטובוס מלא תלמידים, לא הסכים האב לאכול את הקינוח שהוגש לו מגדל הכאב. פרק שלם בחייו של ורהפטיג מוקדש למלחמת העולם השנייה ולמאבקו להצלת אלפי פליטים יהודים מפולין ומליטה ליפן, תוך כדי שיתוף פעולה עם חסיד אומות העולם צ'יאונה סוגיהרה.

בעולם הליקים של עוקרברג, בעידן הקמפיינים המשומנים בסוללות דובדים ואסטרטגים, יחצנים ומשדרי פרסום, הם היו הולכים לאיבוד ובעיקר מוחים נמרצות נגד שרפת הזמן הטיפשית בתיזותם הבלתי נלאים בין פעילים וחברי מרכז. במקום זה, זרח ורהפטיג היה מן הסתם מעדיף להסיף ללמוד עוד דף גמרא.

השנה יציינו ביום עיון מיוחד ב'מרכז מורשת בגין' עשור לפטירתו של זרח ורהפטיג, אחד מעמודי התווך של הציונות הדתית, נראה שדווקא עכשיו, בפסטיבל הבחירות שהתרגש עלינו, אין מתאים יותר מלהיזכר באחד האנשים שלקחו את המפד"ל הישנה למחוזות השהפעה שנראה שהיום אנחנו יכולים רק לחלום עליהם.

על תקופה זו הוא כתב הספר 'פליט ושריד בימי השואה' ובה עוסק גם סרטו של אדיר זיק על פועלו, סרט העונה לשם 'זרח'.

נכדו יאיר מספר ש"סבא נזהר מאוד בכבודם של אנשים ונזהר שלא לפגוע באף אחד. גם כשכמה 'נשמות טובות' ניסו להאיר את עיניו לעובדה שיש מהכפופים לו ש'מלכלכים' עליו, הוא לא רצה לשמוע ולא רצה לפטר אף אחד".

ב-1947 עלה ורהפטיג ארצה והיה נציג הפועל המזרחי בוועד הלאומי, שם גם יסד את המחלקה לחוק ומשפט. הוא נמנה בין מנסחי החוקה של מועצת המדינה הזמנית שבה היה חבר, והיה בין החותמים על מגילת העצמאות.

המילים "מתוך ביטחון בצור ישראל", שבאותם ימים נחשבו סדין אדום עבור חלק מחותמי העצומה, הוכנסו למגילה בעקבות פשרה שהציע ורהפטיג והתקבלה בסופו של דבר על ידי הדתיים והחילונים (שלא רצו להזכיר את שמו של הקב"ה כלל) כאחד.

ורהפטיג כיהן כחבר כנסת מהכנסת הראשונה ועד לחשייעית, כשר הדתות במממשלות ישראל וכן כיו"ר ועדת חוקה חוק ומשפט הקרובה ללבו בהיותו ד"ר למשפטים ומרצה בפקולטה האוניברסיטה העברית.

ביגאל לאפנה העכשווית, ורהפטיג לא החזיק דירות בסביון או בצהלה ואילו הוא צריך לחתום על הצהרת הון, היה מתגלה כאיש צנוע ופשוט במובן הכי גדול של המילה.

הרב ד"ר איתמר ורהפטיג מוסיף: "סיפר לנו חשב משרד האוצר דאז, שאבא ומנחם בגין היו היחידים שביקשו לדעת בדיוק כמה יעלו להם הטיסות והאש"ל כי לא רצו שחס חלילה תצא הונאת הציבור מתחת ידם. תמיד כשאבא היה לן בבתי מלון, הוא חיפש את הזולים שבהם כדי להוציא כמה שפחות".

להבדיל מהפוליטיקאים של היום, שצריכים להיות בעלי תכונות מאוד מסוימות בשביל לשרוד בסבך הג'ונגל הפרלמנטרי, זרח ורהפטיג היה קרום כול תלמיד חכם. "במשך ארבעים שנה היה אבא מעביר בשבת שעיורים ב'היכל שלמה'", מתאר הרב איתמר, "ולפעמים בעת שהיה לן אצל אחד מבניו בשכונת בית וגן או ארזי הבירה היה הולך לשם ברגל, גם לעת זקנתו, העיקר לא להפסיד את השיעור".

והנכד יאיר מוסיף: "סבא לא ויתר על תפילה במניין גם כשהלהיבה הייתה קשה לו מאוד. היה לו סדר יום קבוע, ובמשך עשרות שנים היה קם ברבע לשש. אני זוכר שכל דקה פנויה הוא היה מקדיש ללימוד".

בין שלל חיבוריו התורניים אפשר למנות את 'זריחת השני' – הערות וביאורים על מסכתות בש"ס.

לקראת הבחירות הקרבות, לא יכולתי שלא להיזכר במעשה שסיפר לי הרב איתמר על אביו:

"הציעו לאבא שיפנה לאדם מסוים כדי שייתן לו תרומה ויעזור לו במערכת הבחירות. אבא אמר שזכור לו שאדם זה פנה אליו לעזרה בעת ששימש בתפקיד שר הדתות ואבא עזר לו. כעת הוא חושב שלא יהיה מוסרי לפנות אליו עכשיו כדי שיחזיר לו טובה".

ורהפטיג זכה בפרס ישראל בשנת תשמ"ג, על תרומה מיוחדת לחברה ולמדינה בקידום המשפט העברי, ובשנת תשמ"ו זכה בפרס הרב קוק לספרות תורנית.

בשנת תשמ"ט הוענק לו התואר "יקיר ירושלים", ולפני חודשים מעטים נקראה על שמו רחוב בשכונת הר חומה בירושלים.

זרח ורהפטיג נפטר בשיבה טובה בגיל 97.

"איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא", כתב נתן יונתן, נכון לעכשיו נראה שהציונות הדתית עוד ממשיכה לחפש.

ביום חמישי, ב' חשוון ה.8.10 תציין המשפחה עשור לפטירתו של ד"ר זרח ורהפטיג זצ"ל ביום עיון בנושא 'ציונות דתית - זריחה או שקיעה?. האירוע יתקיים במרכז מורשת בגין בירושלים, הכניסה חופשית הציבור מוזמן. לפרטים נוספים: @warhaftigz gmail.com

ברית המילה עומדת מעל כל ברית והסכם עם שלטונות גרמניה

כרמי רונן

סוגיית איסור ברית המילה ע"פ החוק בגרמניה, עלתה ברוב תוקפה בשבועות האחרונים. הרב הראשי פנה לשלטונות לבטל את הגזרה, וכך גם השר אלי ישי. הנשיא פרס אפילו פנה לנשיא גרמניה בבקשה לשמור על חופש הדת של היהודים. רק בקהילה היהודית בגרמניה האשימו את הדוברים הישראלים בעשיית נזק תדמיתי "ובכלל ישראל לא צריכה ללמד את גרמניה".

הקהילה היהודית בגרמניה היא תופעה יחודית. כשכל הקהילות היהודיות בעולם מצטמקות ומתמעטות באחוזי התבוללות גבוהים, הקהילה היהודית בגרמניה היא הקהילה היהודית היחידה בעולם שבעשור האחרון גדלה במעל ל-700 אחוז! מעל ל-250 אלף יהודים היגרו בעשור האחרון לגרמניה. רובם יוצאי מדינות חבר העמים והצטרפו באופן רשמי לקהילה היהודית שמנתה ערב נפילת החומות 28 אלף חברים בלבד. בעשור האחרון קצב ההגירה של יהודים מגרמניה גדול מקצב עליית של היהודים לארץ. כשבקהילות יהודיות סוגרים בתי כנסת או הופכים אותם למוזאונים, בגרמניה מקימים קהילות ומקימים לתחיה בתי כנסת מתקופות הזוהר של העם היהדי. זזה כמובן מבלבל את ההנהגה היהודית, שנוטה לשכוח מהה.

בתיאטרון האבסורד, מנהיגים מהקהילה היהודית בגרמניה מוצאים עצמם שוב ושוב באותו תפקיד. הם "מבינים" את הפוליטיקה המקומית ואת המניעים ומוכנים להשלים עם הגזרות המקומיות. כלי איני סבור כי גרמניה של היום מדברת בשפתה של גרמניה הנאצית, אך אני בטוח שהיהודים בגרמניה של היום מדברים בשפה של יהודי גרמניה של שנת 1936. ערב ליל הבדולח, במקום להתריע ולהציל את היהודים מגרמניה, הדעיפו היהודים לשמור על שקט יקי מנומס. כך, אחרי חקיקתם של חוקי נירנברג פרסמו אנשי "ברית חיילי החזית היהודים" דברים שאמר אחד פקיד בכיר במשרד הפנים במממשל הנאצי, ברנרד לסנר, שלפיהם נועדו חוקי נירנברג: "לשמש התחלה בהרגעת היחסים בין העם הגרמני לבין העם היהודי. בעקבות המציאות החדשה שבה יופרד מעתה התחום היהודי מן התחום הגרמני", נכתב במסמך, "יתאפשר דו-קיום נסבל בין שני העמים באותו מרחב מדיני". ברית חיילי החזית היהודים, עלתה בלהבות אש בליל הבדולח.

חוקרים רבים מנסים עד היום להסביר את הסיבה לגזרות של אנטיזוכוס אפיפנס שאסר על היהודים למול את בניהם. הוא היה יודע כ"מלך נאור", ובכל זאת אסר את המילה. יש שמסבירים כי היוונים ראו במילה פגיעה בשלמות הגוף, וגם ובעיקר היתה זו דרך לכפות על היהודים היטמעות בתרבות ההלניסטית. האב המל את בנו, והמתמגייר שנכנס ליהדות ע"י מילה, מצהירים על יהדותם. הגדולה של יהודה המקבי היתה שהוא הבין שיש כאן רמיסה של סמל, חציה של קו אדום – שמכאן לא שותקים. גם אז הסבירו היוונים ובעיקר היהודים המתיוונים את האיסור על המילה כרחמנות הומניסטית.

בתיאטרון האבסורד, מנהיגים מהקהילה היהודית בגרמניה מוצאים עצמם שוב ושוב באותו תפקיד. הם "מבינים" את הפוליטיקה המקומית ואת המניעים ומוכנים להשלים עם הגזרות המקומיות

במקום להתנער מהאמירה הברורה של ראשי מדינת ישראל, צריכה הקהילה היהודית בגרמניה להתעודד ובקול צלול וברור ברית המילה לא תתחלף באף בריתי!

הכותב הוא מנהל מכון הגיור עמי אולפני גיור מבית ישיבת אור עציון במרכז שפירא

התחממות ועוד איך

פרופ' פינחס אלפרט

ראש ביה"ס פורטר ללימודי הסביבה, אוניברסיטת תל-אביב

מעת לעת אני קורא ושומע ניסיונות להזים את החשש מהתחממות הגלובלית. גם מעל בימה זו קראתי לפני כמה שבועות על כך במאמר של ד"ר גבי אביטל. לדעתי, בנושא חשוב זה ראוי איך לפרסם תגובה של חוקר אקלים, ושמנם דבים כאלה בישראל, ואני ביניהם, אשר חוקרים את הנושא ומוטרדים מאוד מן המגמות הנצפות בעשורים האחרונים. אני עוסק מאז 1978 בחיזוי מזג אוויר ואקלים. הפרסומים שעברו ביקורת מדעית מלאה בעיתונות מקצועית פתוחים לכול באתר שלי: http://www.tau.ac.il/~pinhas/publications.htm

ראשית חשוב לציין כי המודלים המטאורולוגיים מצליחים לחזות היטב את שינויי הטמפרטורה בעבר (בניגוד למה שאמר ד"ר אביטל) והם חוזים לאזורנו ולים התיכון בכלל, בהסכמה בולטת במיוחד בהשוואה לכל אזור אחר על פני כדור הארץ, כי שינויים אקלימיים חמורים למדי צפויים בארצנו. ראוי לציין ולשבח במיוחד את פרופ' ג'ים האנסן, שזכה בפרס היוקרתי העולמי של אוניברסיטת תל-אביב – פרס דן דויד – בגובה של מיליון דולר, על תחזיותיו המוצלחות והמדהימות. חפוך ממש ממה שצוין בכתבה ע"י ד"ר אביטל. לדוגמה: עם פרצת הר הגעש פינאטובו שבפיליפינ, בינוי 1991, היה פרופ' האנסן הראשון שחזה כמעט במדויק ושנתיים מראש, את ההתקררות העולמית בשיעור של כחצי מעלה שנבעה מן החלקיקים הווולקניים שנפלטו בפיליפינים, וחדרו לשכבה יציבה באטמוספרה בגובה של יותר מ-15–10 קילומטרים מעל פני הים. אני באופן אישי עקבתי אחרי השינוי הזה בכמה דרכים, ונדהמתי לראות עד כמה צדק. אני ממליץ לקוראים להאזין ל-15 דקות מפיו של פרופ' האנסן שבהן הוא מסביר מנקודת מבט אישית, מדוע עלינו להיות מדאגים מאוד, חפשו ביוטיוב – Why I must speak out about climate change.

חשוב גם לציין כי כל אדם בישראל אחראי לפליטה של כעשר טונות של פחמן לאטמוספרה בשנה, תרומה נכבדה לגזי החממה. רמה זו של זיהום גבוהה בהרבה בממותה מן הפסולת הנראית לעין ומושלכת לפח האשפה.

כמה מעובדות-האמת באשר למה שקרה בעשרות השנים האחרונות בארצנו הקטנטונת, והכרוכות על פי המחקרים שלנו בהתחממות הגלובאלית מסוכמות להלן. אלו הוגשו ע"י ועדה שהקים המשרד להגנת הסביבה בשנה שבה הייתי חבר בה. להלן מבחר ממצאים:

גלי חום (°C33 ↑) – נצפתה עלייה בשכיחות ובעצמה, עלייה ניכרת בעומס החום בקיץ.

עליית מפלס פני הים בשיעור של כשלושה סנטימטרים לעשור.

ירידה במספר ימי הגשם ובכמויות.

ולעניין האחוזים הספורים שמהווה הפחמן הדו-חמצני מגזי החממה ושאותם מציין ד"ר אביטל כמחזקים את טענותיו. מבלי להיכנס לחישובים הכמותיים, שבהם דווקא המודלים המתמטיים-פיזיקליים מספקים הערכות טובות, כאמור, ברצוני להביא רק דוגמה אחת. לכמות האוזון הזעירה ביותר באטמוספרה יש השפעה עצומה על חיינו, היות ושכבת האוזון היא דקיקה בהרבה מן השכבה של גזי החממה, ולמרות זאת היא מסנגת את הקרינה האולטרה-סגולה המסוכנת כל כך לאדם ובכך מאפשרת חיים על פני האדמה. בדומה, גזי החממה, גם אם פחותים מעטה מאוד, הם מונעים את פליטתה המלאה לחלל של הקרינה האינפרה-אדומה, וגורמים להתחממות האטמוספרה בשיעורים מדאיגים.

באשר למה שצפוי לנו במהלך המאה ה-21, יש הסכמה כמעט מלאה של 19 מרכזי האקלים בעולם להתרחשויות האקלימיות הצפויות בים התיכון ובישראל.

כל המודלים האקלימיים מסכימים כי אגן הים התיכון וישראל בתוכו צפויים לחוות שינויי אקלים.

אלה כוללים:

המשך מגמת ההתחממות שכבר נצפית, גם אם בתוכה קיימות תנודות של שנים קריירות יותר. מגמה זו משמעותה לא רק עלייה בטמפרטורה אלא גם החמרה בעצמתם של גלי החום ומשכם ובעומס החום, כאשר אלה מוגברים עוד יותר על ידי תופעת אי החום העירוני. כאמור, מגמות אלה כבר נצפות לאורך העשורים האחרונים.

מגמה של הפחתה בגשמים חזויה לעשורים הקרובים בכל אזור הים התיכון ובישראל. השילוב של הפחתה בגשמים והתחממות משמעו החמרה גדולה עוד יותר בעיילות הגשם ומכאן הצפנה של גבולות הצחיחות. יש להדגיש כי מגמה של הפחתה במשקעים נראית לאורך 35 השנים האחרונות. מגמה זו אינה מובהקת סטטיסטית בין היתר בשל התנודתיות הבין-שנתית הגבוהה בגשמי ישראל. עם זאת, ייתכן ואלו הסימנים הראשונים למגמה החזויה.

מחקרים אחרונים מראים כי מגמות השינוי באגן הים התיכון צפויות כבר לעשורים הקרובים ולא רק לאמצע וסוף המאה ה-21.

מיקומה של ישראל באזור הגבול שבין האקלים היבש והים תיכוני גורם לכך ששינויים קטנים משמעותם הסביבתית חמורה מאוד ועל כן יש להיערך אליהם, גם אם חלק מהמגמות הנצפות אינן מובהקות סטטיסטית ובמודלים קיימת רמה מסוימת של אי ודאות.

חשוב להדגיש כי החלטה על אי עשייה עקב אי הוודאות הקיימת בחיזוי אקלימי משמעותה אף היא עשייה, ולדעתנו מדינת ישראל חייבת לנקוט פעולות למניעת ההשפעה הצפויה כתוצר של השינוי האקלימי הצפוי.

בס"ד

בנ"עזראריאל

(כולם מסכימים: ניסן)

כולם מסכימים ש...

- מוכרחים לפעול יותר למען עתיד הנוער שלנו.
- יש לקדם את החינוך הדתי-לאומי, והוזלת עלותו.
- חייבים לפעול בשיתוף פעולה - למען כולנו.
- יש אחד שעשה, עושה ופועל בכל יום ויום!

עם למעלה מארבעים שנות ניסיון, בהתישבות ובעיר, באקדמיה ובשיבות, בכנסת וגם מחוצה לה, בגרעינים הנוגעים ובעזרה החברתי-כלכלי.
עם השינים וחוצאות בכל שטח, המשפעים עליך ועל משפחתך, אנ קורא לך לבחור ב, בבחירות לסיעת המפד"ל הבית היהודי.

הצבעה עבורי היא הצבעה שמעל לכל מחלוקת - רק הסכמה להמשך עשייה, צמיחה והגשמה.
הסכמה שאני יכול להביא גם להנהגת הציונות הדתית.

מוקירכם, אוהבכם והנושא עמכם בכל עול.
בברכת התורה העם והארץ,
ניסן סלומינסקי

על אחד כולם מסכימים!

ניסן סלומינסקי

מטה פעילים ותרומות: 053-28-151-66

הכל על ניסן, באתר: nissans.co.il

תואר אי־אם

כשליאת ואך הייתה אמא צעירה, היא חיפשה בנרות הדרכה ראויה שתכוון אותה במסלול האימהות הלא מוכר, אך לא מצאה מענה משמעותי ❤ 11 ילדים היא גידלה ואת הדרך סללה לגמרי בעצמה ❤ לפני שבע שנים הקימה קורס שמכשיר אימהות ותיקות להדריך אימהות טריות, ברוח הדור המתחדש ❤ ובכן, אמא צעירה, אל תצאי מהכלים, בואי לקבל אותם בתכנית 'אורים'

אביטל צור

כאמא טרייה, שבכל יום חווה דילמות בסוגיות קריטיות כמו אילו טיטולים לקנות, כיצד לגרום לתינוק להירדם בעצמו, והאם הוא אוכל במקרה יותר מדי, אני נלחצת מהמחשבה על דילמות שמחכות לי אי שם בעתיד, כשהסוגיות יהיו כבדות משקל באמת. בדיוק כשתהיתי לעצמי אם יש כזה דבר 'המדריך השלם והמרגיע לאימהות', גילית את תכנית 'אורים'. כשאני שומעת את הפרטים אני מבינה שיצטרכו לעבור כמה שנים עד שאוכל להשתתף בה, אבל בהחלט יש למה לחכות.

ליאת ואך

"תכנית אורים מיועדת לנשים בעלות רקע חינוכי, שלהן ניסיון בגידול ילדים", מסבירה ליאת ואך, מקימת התכנית. "נשים בעלות ניסיון הן מקור עצום של ידע. הן עברו דרך ארוכה ועשו את מה שהיה נדמה להן בלתי אפשרי".

התכנית לא באה ללמד אימהות מאפס, אלא לארגן את הניסיון שיש לאם, להעמיק ולתת שמות והגדרות למה שהן בעצם כבר יודעות. בסופו של דבר, המטרה היא לסייע להן לרכוש את הכלים והביטחון להעביר את הידע הלאה.

אין בקורס ידע פרקטי, כמו בקורס הכנה ללידה או פסיכומטרי. הלימוד נעשה מתוך מקורות, והגישה החינוכית שאובה מתורתו של הרב קוק.

"כשהייתי צעירה לא היו לי כלים כמעט", נזכרת ואך. "היו כל מיני חוגים, ושיטות חינוך שינקו ממקורות זרים. מאז התקדמנו. והיום אני מבינה שאי אפשר לגדל ילדים שלא מתוך תורה. התורה בונה עולם ערכים יציב לטווח ארוך. קשה לגדל ילדים בלי להבין את הייחוד של הדור הזה. לכל תקופה יש אפיון, לכל דור יש רקע".

נשמע שהקורס עוסק הרבה בתכנים גבוהים – האם הוא נותן כלים להתמודדות בחיי היומיום, כשאני מול הילד שלי ומתלבטת כיצד לפעול?

"זה לא קורס שעוסק בפרקטיקה. הוא אמנם נוגע בפרטים אך לא מתחיל מהם. ככל שמעמיקים במשמעות החינוך הנפש הילד ומגמות החינוך – מה זה למצוא את הפנימיות שבילד, מהי המטרה לטווח ארוך – התפיסה מתרחבת. זה גורם לך להתאהב בילד שמולך, הוא יותר מ'יצור בכיין ומעצבן'. מתוך הלימוד פוגשים את הילד בממדים אחרים".

כל דיבור אישי שאני מנסה לחלוב ממנה מסתיים בדיבור על עם ישראל. היא בקושי מודה שזו הייתה זומה שלה, ומעדיפה להגדיר ש"מדובר בכמה אנשים שראו לנכון להקים תכנית שבה נוכל ללמוד את היסודות של חינוך הילדים כפי שהם נלמדים במקורות ברוח ישראל סבא הקשורה לדור של התחייה". נסו להתווכח.

תעבירי את זה הלאה

לליאת ואך, שרק עכשיו נגלה שהיא גם אם המשפחה המזמרת מעֵלי, יש 11 ילדים. הגדולה בת 24 והקטן בן 20, רובם נשואים. יש לה המון נכדים, והיא מתמלאת בת שחוק כשהיא מלמלת "בלי עין הרע" במקום לציין מספר מדויק. "היום אני מסתכלת גם בעיניים של סבתא הזו ומעשיר את התמונה. הפירות משתבחים זה מחייב אותנו לגדול לאורם – צריך להיות הורים גדולים".

הקורס מורכב משיעורים של רבנים שעוסקים בחינוך בהשראת המקורות. בין המעבירים נמצאים הרב יהודה בן ישי – רב התכנית, הרב עמוס נתנאל, הרב אריה וייס, דינה וגבע ראפ, הרב משה בן הרוש, ליאת ואך עצמה, הרבנית קטי מנדלביץ', הרב זאב קרוב, הרב יצחק בן פז, הרבנית טובה אליהו, הרב איציק אמַתי, מיכל שרים, הרב אופיר כהן, הרב שמעון כהן ועוד.

> חשוב שבל אמא תאמין, בעיקר בשיש אתגרים, שעם כל היתרונות והחסרונות – היא האמא הכי מתאימה, ויש סיבה שבורא העולם שם אותה דווקא במקום שלה

המפגש הוא כפול: לימוד מקורות רלוונטיים לחינוך (שואך מגדירה: "תורה אותנטית שמקבלת הד בתוכך". שמעתם פעם תיאור יפה מזה?). "הדו־שיח בין האימהות הוא חי. לא נשארים בתיאוריה. אנחנו אימהות עם רגליים על הקרקע ויש לנו התמודדויות דילמות, מריבות בין אחים וכדומה".

בסופו של דבר מטרת הקורס היא 'לגדל' מדריכות שיפתחו קבוצות חדשות להדרכת אימהות. איך עובד התהליך הזה? איזה ביטוי זה מקבל בלימוד שלהן בקורס?

"במסגרת הקורס שנמשך שנתיים, לומדים, בונים ומפנימים, ובמקביל מסיימים לנשים לקבל את הביטחון שהן יכולות להעביר את זה הלאה. יש הנסויות שבאמצעותן הנשים בודקות את עצמן אם הן יכולות להדריך. אחרי שנתיים האימהות נגשות להעביר את התכנים שהן למדו – כל אחת בדרכה ובנטיית הלב שלה פותחת קבוצה".

התהוות הקבוצה נעשית באחת משתי דרכים: או שהמדריכה יוצרת את הקבוצה בעצמה, כהתחלה רוקמת סביבה חברות ונשים נוספות שמתעניינות והופכות לקבוצה הראשונית, או שמטעם הקורס מתווכים בין המדריכה לבין השטח.

ובשטח, המדריכה לא נשארת לבד. באפשרותה להשתתף במגמת של ליווי למדריכות: פעם בשבועיים המדריכות נפגשות למעין קבוצת תמיכה, שבה הן מספרות מה עבר עליהן ושואלות שאלות. בנוסף יש יום לימודים פעם בשבועיים, שהוא למעשה המשך ההכשרה.

"זה לימוד תורה, זו לא שיטה", מתעקשת ואך. "אנחנו מקבלים מידע מהשטח ולומדים מה לשפר, וככה גדלים".

אימהות בעקבות

יהודית, מנחת קבוצות מירוחם, השתתפה במחזור הראשון של הקורס, ובשש השנים האחרונות היא מנחה קבוצות של אימהות באזור הדרום. "אל תכנית אורים הגעתי בעקבות החוויה הקשה שעברתי בתקופת הגירוש. כחלק מתפקידי כמומנה על מורות חיילות, שלאחר הגירוש קלטו משפחות שהגיעו למלונות, ראיתי מקרוב את המשבר העמוק שהן חוו. לאחר שהסופה שככה אנשים סביבי חזרו לשגרה, אבל אני לא הצלחתי להבין איך זה אפשרי. רציתי לעשות משהו. חיפשתי דרך להגיע למפגש אמתי ועמוק עם האוכלוסייה הכללית. מפגש לאורך זמן, שיח עמוק וגמיעה בנושאים משותפים. נפגשתי עם ליאת ללימוד משותף והיא סיפרה לי על תכנית אורים".

> כבל שמעמיקים במשמעות החינוך ונפש הילד ומגמות החינוך – מה זה למצוא את הפנימיות שבילד, מהי המטרה לטווח ארוך – התפיסה מתרחבת. זה גורם לך להתאהב בילד שמולך, הוא יותר מ'יצור בכיין ומעצבן'. מתוך הלימוד פוגשים את הילד בממדים אחרים

האימהות, הנושא שעומד במרכזה של התכנית, היווה מבחינה יהודית נושא שהוא גשר המחבר בין כלל הנשים. הבית וגידול הילדים הם מכנה משותף בין כל האימהות בארץ – כל אמא תשאף להיות אמא טובה יותר.

"ציפיתי ללמוד לעומק על האוכלוסייה שאתה אפגש. את זה קיבלתי בהתייעצויות האישיות תוך כדי עבודה, ופחות בלימוד. קיבלתי בתוכני הלימוד הרבה – בתחומי חינוך, תורה ומידות, שהם המפתח ליציאה החוצה. ציפיתי גם לקבל כלים מעשיים; זה אמנם פחות התמנמ, אבל קיבלתי רוח גבית חזקה מאוד. קיבלתי קשר לדמויות גדולות ולרוח גדולה. נצרת תחושה שאני חלק ממהלך גדול שקורה בחברה, כולם בתנועה של שיבה פנימה".

גם מדבריה יכול להשתמע שהקורס מדבר במילים גבוהות ובמושגים שלא כל אחת תתחבר אליהן, אך היא מתרת להבהיר שדווקא בגלל שבקורס אין 'מתכונים' הוא מתאים לכל סוגי הנשים.

"יש המון סיבות שבגינן ההורה איבד קשר עם האינטואיציה ההורית שלו. התכנית מחזירה את האמון של ההורה בעצמו. חשוב שכל אמא תאמין, בעיקר כשיש אתגרים, שעם כל היתרונות והחסרונות – היא האמא הכי מתאימה, ויש סיבה שבורא העולם שם אותה דווקא במקום שלה".

"אי אפשר להשוות את זה לדברים אחרים שעשיתי. זה הדבר הכי מפחיד שעשיתי בחיי. חוויית ההתחלה תמיד קצת מאיימת, אבל השתדלתי במקביל להכנה לזכור שמה שבפועל יקרה לא תלוי רק במה שאגיד ואעשה אלא בסייעתא דשמיא, בחיבור האנושי ובשיח.

"יש לי סיפוק מהעשייה הזאת", היא מוכנה לומר "מהמשובים, ממה שזה עושה לנשים. 'לא ידעתי שאת כל החכמה הזאת אפשר למצוא בתורה' – זה משפט שחוזר על עצמו והוא מהותי בעיניי. מדובר בנשים משכמן ומעלה מכל הבחינות, והן לא פגשו את התנ"ך ואת העולם היהודי. ניסיתי בכל מפגש לשים את התנ"ך במרכז החדד כך שכולנו נהיה בקרבה שווה לתורה, כך שיורגישו שזה שלהן באותה מידה. ובזכות המפגש הזה, גם לימוד התורה האישי שלי השתנה לחלוטין".

השנה תתקיים התכנית בשלושה מוקדים:

בירושלים – אחת לשבוע ביום שלישי במשך שנתיים, בשעות 14:30-9:00.
באשקלון ובעמולה – אחת לשבוע ביום רביעי במשך שנתיים, בשעות 14:30-9:00.
הקורס יצא לדרך מיד אחרי החגים – בשבוע הראשון של חודש חשון. אפשר להירשם עד אז (הרשמה אינה מבטיחה השתתפות בתכנית – יש לעבור ריאיון בבדי לוודא התאמה).
במקביל לקורס הכשרת המדריכות מתקיים בירושלים קורס חד־שנתי שעניינו "ציידה לדרך" ומיועד לאימהות צעירות.
להרשמה לקורסים בירושלים ובעפולה יש להתקשר לליאת 054-7715467.
להרשמה לקורס באשקלון יש להתקשר למיכל שרים 052-6051479.

חדש משורש קורס
"מדריכי גלישה"
ההתמודדות החינוכית עם האינטרנט
מצריכה ידע, הבנה והכרה.
כעת מבית שורש- קורס "מומחים" לתחום האינטרנט- מה קורה בעולם האינטרנט, מהם האתגרים החינוכיים שהוא מציב, מה ההבדל בין פיסבוק ל"סתם אינטרנט", איך מהים מבורים לפורנוגרפיה ואיך מתמודדים עם זה? איך עולם הפרסום מגיע אל הרשת, מהם הכלים העומדים לרשותנו בהתמודדות? מה צריך ללמוד ומתי.. ועוד.
● הידע הבי עדכני
● המומחים הגדולים
● עמותות שמטפלות במבורים
● חברות פרסום ועוד...
כל מוסד חינוכי בימינו חייב מומחה לתחום...
עלות הקורס 650 ₪
הקורס של מדריכי הגלישה ימשך יומיים מרוכזים- אחד מהם במשרדי שורש בצפת שבצפון והשני במרכז הארץ.
הרשמה און ליין- http://www.shoresh.org.il/kurs
או התקשרו לשורש- 1599-55-99-59
מנהל מוסד חינוכי? ראש ישיבה? אתה חייב "מדריך גלישה" במוסד.
spd hosting

שיח להכיר מועמדי רשימת 'הבית היהודי'

מרגישה בבית

כבר שלושים שנה היא מתפללת בראש השנה וביום הכיפורים בסניף בני עקיבא בצפון תל־אביב. מאז הצבא, היא מעידה על עצמה, קשרה את גורלה בגורל הציבור הדתי־לאומי. ובכל זאת, גם במרוץ לרשימת המפלגה הדתית־לאומית איילת שקד איננה מנסה לצייר עצמה כדתייה. "בוחנו באחדותנו, ולא באחידותנו", היא מנמקת למתפלאים ולתוהים מה איבדה במפד"ל

ארנון סגל

איילת שקד נבחרה ברשימת 50 הנשים המשפיעות בישראל של 'גלובס', היא מייסדת תנועת 'ישראל שלי', שהיא כיום התנועה הגדולה ביותר בארץ, ובה רשומים 140 אלף חברים. בשל כך זכתה גם בפרס ביקורת התקשורת. היא הייתה מנהלת לשכת נתניהו וחברת ליכוד, עד שהתכנעה שהדרך לעשפיע על ראש הממשלה עוברת דווקא מימין לליכוד. לא מזמן הצליחה לזכות בתמיכתו של הרב שלמה אבינר. לגביה ולגבי נפתלי בנט הכביר הרב שבחים: "הם אנשים מאד מוכשרים, שהוכיחו את עצמם בתפקידי הנהגה... ומעל זה ובתוך זה, הינם בעלי מידות ואידיאליסטים".

בעלה הוא טייס קרב, ושמו אסור בפרסום. שני ילדים יש לה, אורי בן השבע ושירה בת האדרבע. כשאורי היה בן חודש, שקד השאירה אותו ליום אחד עם שמרטפית והפכה לשב"חית בגוש קטיף. חבר טוב הואיל להבריח אותה פנימה כשכבר לא הייתה מסוגלת עוד לשבת בבית ולבכות על ההתנתקות. החברים התל־אביבים, עיר הולדתה וגם מקום מגוריה העכשווי, לא הבינו מה אכפת לה מגורלם של הדתיים שביכרו לגור מעבר לקווי האויב. אז קלטה שבאמת אין טעם לבכות בבית לבד. עדיף פשוט להביא לציבור הישראלי כולו בשורה שטרם נחשף אליה אי פעם – הציונות.

***

מהי השליחות שלך בפוליטיקה?

"נכון לשנים הקרובות – לחזק את הנפש היהודית בעם ישראל, ולהחזיר את הגאווה ואת העמדה שלנו מול העולם וגם מול עצמנו".

מה מצאת דווקא במגזר הדתי־לאומי?

"זה היה דבר די טבעי. לאורך השנים היו לי הרבה חברים טובים מהמגזר, ותמיד התרגשתי עם ערכי הציונות הדתית. תמיד התפעלתי מהמסירות ומהאידאולוגיה, מהציונות. חיי היו שלובים עם הציונות הדתית. אמנם, אני מודה, היה לי קשה באופן אישי להיכנס למפלגה המוגדרת 'דתית'".

מהי יהדות מבחינתך?

"יהדות היא דת, היא לאום, היא עם ישראל. היא השורש שלנו".

את מאמינה בא־לוהים?

"כן".

באיזו מסגרת יַלדיך לומדים?

"במסגרת ממלכתית רגילה. אני עצמי למדתי במסגרת הזאת ורציתי שגם ילדיי יגדלו שם. עיקר החינוך צריך להגיע מהבית – ערכים, יהדות ועשייה. אמי ז"ל היתה מורה לתנ"ך, וקיבלתי חינוך ממש על ברכי המסורת והתנ"ך. קיבלתי חינוך לערכים ולזהות יהודית עמוקה. הוריי היו לפעמים קשים אתי. לא תמיד נתנו לי מה שרציתי. הייתי הרבה פעמים יוצאת דופן בכיתה, כשלכל הילדים ההורים נתנו דברים שחפצו בהם, ורק לי לא. היום, במבט לאחור, אני יודעת שזה היה לטובה".

למה בפרסומייך לקראת הפריימריז בחרת בסיסמה 'ציונות עם נשמה'?

"הפעילות שלי בשנים האחרונות התמקדה בעשיית ציונות, בפעולות יומיומיות שאנשים יכולים לעשות כדי לחזק את הקשר של עם ישראל לארץ ישראל ולמדינת ישראל – ככה אני מבינה את המושג 'ציונות'. השימוש בסיסמה הזאת הוא גם קריצה לסלוגן של המפד"ל מ־96', בבחירות שבהן הפכה למפלגה גדולה בעלת תשעה מנדטים. בבחירות ההן הצביעו למפד"ל הרבה מסורתיים וחילונים. דרך אגב, הבאת ציבורים נוספים והגדלת מספר המנדטים יוסיפו כוח שיאפשר להביא להישגים גם עבור הציבור הדתי־לאומי.

"הציבור הכללי מאוד ציוני ולאומי. זה הוכח ב'ישראל שלי', שהיא כיום התנועה הגדולה בארץ, ובה 140 אלף חברים, דתיים וחילונים. אני רואה את זה גם אצל החברים שלי, שלא משנה אם הם ימנים או שמאלנים, הם מזדהים מאוד עם המושג 'ציונות', ומעוניינים מאוד לעשות בשביל המדינה. זה הפך למכנה משותף רחב מאוד".

"נפעמתי מהרבנים"

לאן את רוצה לקחת אותנו, הציבור הדתי־לאומי, אם תיבחרי?

"אני רואה את בית היהודי לא רק כמפלגה של הציבור הדתי־לאומי. היא מונהגת על ידין, אבל שייכת לכלל עם ישראל. היא שייכת לחילונים לאומיים מתל־אביב, לחקלאים מעמק יזרעאל ולירושלמים מסורתיים. זו צריכה להיות מפלגה של כלל עם ישראל שממשיכה להיות מושתתת על המשולש תורה עם וארץ. המפלגה צריכה לדאוג לצורכי המגזר אבל גם לעסוק בנושאים חברתיים ומדיניים שמעלים כל כל העם. אחד הדברים החשובים במפלגה כזאת הוא שהציונות הדתית תוביל את ענייני הדת במדינה. בשנים האחרונות ש"ס והחרדים נטלו לעצמם שליטה מוחלטת על כל שירותי הדת במדינה, זה יוצר 'אנטי' בציבור החילוני והמסורתי. במקום שזוג חילוני שמגיע לרבנות יתקבל במאור פנים ויהיה שמח ביהדותו – נוצרת אצלו דחייה מהמוסדות הללו. הציבור הדתי־לאומי, שהוא סובלני יותר ופתוח יותר מהחרדים, צריך להובילו את ענייני הדת וכך יתקרבו יותר יהודים לדת היהודית. לא כמו המצב היום, כשרב ציוני דתי איננו מצליח להתקדם ברבנות הראשית.

"בכל מסע הבחירות שלי לא למדתי שום דבר חדש על הציבור הדתי־לאומי, כי כבר הכרתי אותו קודם לכן מקרוב מאוד, אבל דבר חדש אחד למדתי, והוא היכרות קרובה עם רבני המגזר הזה. נפעמתי מהפתיחות ומהעומק שלהם, ממש התרגשתי להיפגש אתם ותהיתי לעצמי – למה שהציבור הכללי לא ייהנה מזה? זה רק יכול לקרב ולחזק את הקשר לתורה וליהדות, בעוד שעם רבנים חרדים זה הולך הרבה יותר קשה".

יש כאלו שמאשימים אותך או אנשים כמותך שאתם בעצם תופסים טרמפ על הציבור הזה.

"אני לא מבינה את השאלה הזאת. אני רואה עצמי בעלת מכנה משותף גדול מאוד עם הציבור הזה. גם כחברת ליכוד, הפעילים הכי קרובים אליי היו מהציבור הזה".

אישה חילונית שצריכה לייצג את הציונות הדתית – זה ייתכן?

"היריבים שלנו ברמה הפוליטית אומרים זאת מטעמים פוליטיים. לפני חצי שנה אותם קולות קראו לנו להצטרף ועכשיו הם שינו את דעתם כי פתאום זה לא משתלם פוליטית. כשאחרים אומרים לי את זה, אני דווקא מבינה את הטענה. יש בה היגיון, אבל עם זאת, אני כחברת ליכוד הצבעתי לציפי חוטובלי ומעולם לא חשבתי שהיא איננה מסוגלת לייצג אותי כי היא דתייה ואני לא. ח"כים שאינם חובשים כיפה מסוגלים לדאוג למוסדות הדתיים בדיוק באותה צורה שאלו הדתיים יעשו זאת. מפלגה שבה נציגים דתיים בלבד איננה רלוונטית לעתיד ההנהגה של עם ישראל, והציבור הוכיח את זה. המפד"ל כמעט לא עברה את אחוז החסימה בסקרים האחרונים שלפני היציאה לפריימריז. גם בהתנתקות בלטה העובדה שחלקים גדולים בציבור היו אדישים למה שקרה בגוש קטיף. אני יושבתי אז בבית בחופשת לידה ובכיתי, ואילו את האנשים בסביבתי זה לא עניין בכלל. מי שממשיך לדבר במונחים הסקטוריאליים הישנים של התנתקות והיבדלות – שייך לעבר. בעיניי אדם כזה לא ראוי להנהגה פוליטית, גם לא של הציונות הדתית".

> גם בהתנתקות בלטה העובדה שחלקים גדולים בציבור היו אדישים למה שקרה בגוש קטיף. אני יושבתי אז בבית בחופשת לידה ובכיתי, ואילו את האנשים בסביבתי זה לא עניין בכלל. מי שממשיך לדבר במונחים הסקטוריאליים הישנים של התנתקות והיבדלות - שייך לעבר

> בתי הכנסת צריכים להיות מסבירי פנים גם לציבור הלא־דתי, בעיקר בחגים. ביום כיפור האחרון התפללתי תפילת מוסף בבית הכנסת ברחוב סמאטס שבצפון תל־אביב, ולשמחתי היו שם בנות שעדכנו לאורך כל היום שלט שבו מספר העמוד בסידור

מה יהיה שונה בהליכה לפוליטיקה דרך הבית היהודי, מאשר דרך הליכוד שבו היית חברה בשנים האחרונות?

"למדנו מההיכרות הקרובה שלנו עם נתניהו, ומהשנים האחרונות, שנתניהו צריך מפלגה חזקה לימיני שתהווה איום אלקטורלי עליו וכך תהיה מעין עמוד שדרה שלו. בסופו של דבר, בנושאים אסטרטגיים גדולים כמו ההקפאה או נאום בר־אילן, הוא לא באמת מתחשב בדעותיהם של מי שנמצאים במפלגתו, אלא בציבוניות הקואליציונית.

"בסיפור של דו"ח אדמונד לוי, למשל, נתניהו קיבל הזדמנות פז לעשות סדר בכל מה שנוגע לקרקעות ביו"ש, וזאת עם גושפנקה של משפטנים בינלאומיים ברמה הכי גבוהה. הוא היה צריך לקפוץ על זה ולאמץ את זה, ולבטל את כל צווי ההריסה שניצבים היום מעל היישובים ביו"ש. למה הוא לא עושה את זה? כי אין מי שילחץ עליו.

"אם לבית היהודי היה יותר כוח, אפשר היה להעביר את חוק ההסדרה. זה רק עניין של כוח פוליטי, מפני ששרים בליכוד כבר דיברו שיצטיין בעד החוק, ופשוט פחדו על הכיסא שלהם. אם הייתה מפלגה גדולה מימין לנתניהו, אפשר היה להשפיע הרבה יותר. המאבק הנוכחי הוא על דו"ח אדמונד לוי ואסור לשרי הימין לשתוק על זה. צריך לדבר על כך כל יום. זה מסמך משפטי מקצועי והגיוני ואין שום סיבה לא לאמץ אותו. צריך להיות אמיצים, להאמין במה שאנחנו עושים ולעשות את הדבר הנכון בשביל היהודים בארץ ישראל".

דברים שלמדתי מביבי

בעברך היית מנהלת לשכת נתניהו. מה למדת שם?

"לשכת נתניהו היא בית ספר לחיים. צר הריאיון הזה מלהתייחס לכל מה שלמדתי שם. על כל פנים, שני דברים עיקריים למדתי מנתניהו. הראשון הוא נחישות – כשהוא נחוש להשיג משהו אף אחד לא יעצור אותו. הוא יפרק מוקש ועוד מוקש, עד שיצליח ויגיע למטרה. הדבר השני שלמדתי שם ומאוד בולט אצלו, הוא היכולת להבדיל בין עיקר לטפל. במערכת בחירות הוא מצליח לזהות את הנושא המרכזי. גם בשרפה בכרמל, למשל, הוא הבין מיד שקודם כול צריך להביא מטוסים מחו"ל כדי לכבות את השרפה, ורק אחר כך להתעסק בשאר העניינים. הוא תמיד מבחין בזה ראשון".

יש לך ביקורת על הציבור הדתי־לאומי?

"הציונות הדתית משולבת בחברה ומעורה בצבא, בעסקים ובמגזר הציבורי, אבל נטשה את הבעלות על מוסד הרבנות. אפשר לתקן זאת באמצעות כוח פוליטי ונחישות. בנוסף, בתי הכנסת צריכים להיות מסבירי פנים גם לציבור הלא־דתי, בעיקר בחגים. ביום כיפור האחרון התפללתי תפילת מוסף בבית הכנסת ברחוב סמאטס שבצפון תל־אביב, ולשמחתי היו שם בנות שעדכנו לאורך כל היום שלט שבו מספר העמוד בסידור התפילה. זו דוגמה קטנה שממחישה על מה אני מדברת".

מהם הדברים הראשונים שתתעסקי בהם בכנסת אם תיבחרי?

"א. להעביר את חוק עמותות השמאל, על מנת שהן לא יוכלו לקבל את מיליוני הדולרים שהן מקבלות כיום ממדינות אירופה. זה חשוב מאוד. ב. לחולל רפורמה ברבנות, כך שתהיה יותר מאירת פנים ונוחה לציבור הציוני והחילוני. ג. לחנך לזהות יהודית את כלל אזרחי ישראל. ד. לעודד יציאה לעבודה של הציבורים שכיום לא עובדים – גברים חרדים ונשים ערביות. אם אעשה אפילו שניים מהדברים האלה זה יהיה דבר גדול".

מהו הפתרון המדיני שלך, בשורה וחצי?

"להחיל את החוק הישראלי על שטחי C. מדובר ב־60 אחוז משטח יהודה ושומרון, שבהם חיים בסך הכול 49 אלף ערבים ולעומתם 365 אלף יהודים. לא ייתכן שכל כך הרבה יהודים ימשיכו לחיות תחת שלטון של הביטחון".

> אני רואה את הבית היהודי לא רק כמפלגה של הציבור הדתי־לאומי. היא מונהגת על ידין, אבל שייכת לכלל עם ישראל. היא שייכת לחילונים לאומיים מתל־אביב, לחקלאים מעמק יזרעאל ולירושלמים מסורתיים

> המאבק הנוכחי הוא על דו"ח אדמונד לוי ואסור לשרי הימין לשתוק על זה. צריך לדבר על כך כל יום. צריך להיות אמיצים, להאמין במה שאנחנו עושים ולעשות את הדבר הנכון בשביל היהודים בארץ ישראל

מהן נקודות החולשה ונקודות החוזק שלך?

"חולשות – לפעמים אינני יסודית מספיק, ובנוסף בוטחת מהר מדי באנשים, שלא פעם זו מגרעת. נקודות החוזק שלי הן יכולת ביצוע גבוהה ומהירה, ובנוסף – שאינני מפחדת ללכת עם האמת שלי. אני פחות מושפעת מהסביבה".

מתמאה לאולב.

"יש לנו הרבה מה ללמוד ממנו. הוא אחד הפרלמנטרים המצטיינים בכנסת. אין ספק בכך".

חוג בית שהיה משמעותי בעייניך.

"היו הרבה חוגים טובים. מכולם אני זוכרת במיוחד ערב של העצמה נשית שבו דיברתי עם עוד שלוש נשים יוצאות דופן לפני 400 בנות שירות לאומי. זה היה ערב מאוד מרגש ומעצים. אתה כבר לא תבין, אבל הייתה שם המון עצמה נשית".

לסיום, שקד מבקשת את ההזדמנות להפציר במתפקדים לצאת מהבתים, לבוא להצביע, הן ביום ההצבעה לתפקיד היו"ר והן ביום ההצבעה כעבור שבוע לרשימה ולמוסדות: "קיימת כאן הזדמנות להתחיל משהו חדש וטוב עבור הציבור הדתי־לאומי, ובכלל עבור מדינת ישראל".

ערב עיון והשקת הספר אמנות ההכלה
מאת ד"ר מיכאל אבולעפיה

ערב העיון בנושא:
טיפול אמוני בחוויה הפוסט טראומתית - שיקום תחושת הרצף
הערב יתקיים ביום שני, ו' בחשוון תשע"ג 22.10.2012
בבית הכנסת המרכזי רמת אביב א', רחוב נח 20 בתל אביב
בתכנית: 16:30 דר' מיכאל אבולעפיה - טיפול אמוני בחוויה פוסט טראומתית
17:30 מיכל פורת - חווית הרצפות ושייכות כיסודות מרכזיים לטיפול
18:30 פרופ' גל ידיד - נוירו פיזיולוגיה רוחנית של הטראומה
19:30 הרב חיים אידלס - הדרך לחזרה אל עצמי
20:30 דר' שלי גולדברג - "אמנות ההכלה" על הספר החדש
ניתן להרשם בדוא"ל: mercaz@levava.com • בטל' 054-4353766 • באתר www.levava.com
הכניסה בתשלום: 100 ₪
להזמנת הספר: 03-7683336/7 • www.ybook.co.il
יהדות טעים מאוד
לבבה

מלחמת ששת הימים

בכל שנה בפרשת בראשית מבטיחים לנו ליישב אחת ולתמיד את הסתירה לכאורה שבין תיאור הבריאה התנ"כי לבין התיאור המדעי בעזרת תאוריה מהפכנית המתפרסמת כאן לראשונה אפשר לחשב באופן מדויק את 'ימי' הבריאה רועי לוטן־גלזר מציג כאן את נוסחתו של פרופ' ג'רלד שרודר המצליחה לקשור באופן מובהק את התעקשות הפיזיקאים על כך שהיקום נברא במפץ גדול לפני כ־14 מיליארד שנה, לבין תיאור ששת ימי הבריאה של התורה דיונים עכשוויים לגמרי על מה שאירע כאן ממש מזמן

רועי לוטן־גלזר

החל מהמאה ה־19, סוגיית גיל היקום מהווה אחד ממכשולי האמונה הגדולים ביותר. בעקבות שלל הממצאים המדעיים, רבים מתייחסים אל התורה כאל אגדת עם יפה ואפילו מתוחכמת מאוד, אך לא יותר מכך. מדוע? בעיקר משום שהם מאמינים שהתורה מלאה בתיאורים של התרחשויות בלתי אפשריות מבחינה מדעית. לעומתם, רבים בציבור הדתי מתייחסים לכל ממצא מדעי, שסותר (כביכול) את התורה, בביטול מוחלט. ציבור אחד מזלזל באחר, האחוזים נאטמות ואתן גם הלב. חבל, כי אפשר גם אחרת.

אמנם ישנם אנשי אקדמיה המתאמצים לערער על אמינות התורה, וישנם גם רבנים המתאמצים לערער על אמינותן של תאוריות מרכזיות במדע, אך במקביל, זה שנים רבות קיים זרם הולך וגובר של מדענים ורבנים שמאמינים שאפשר ליישב את הסתירות. להבנתם של אלו, המדע יכול לסייע לנו בפרשנות התורה ולהוסיף לפרשנות המועדכת של חז"ל רובד חדש. יתרה מכך, כתבים של חז"ל שנראו סתומים מקבלים פתאום משמעות ברורה והגיונית.

תורת השמיטות הקבלית

בקרב הזרם, המכונה "בריאתנות", נעשו ועדיין נעשים ניסיונות להראות כיצד טקאלת הזמן המדעית מעוותת וכיצד אפשר (לכאורה) לכוון את ההיסטוריה של היקום כולו לכמה אלפי שנים. עד כה ניסיונות אלו נתקלים בקשיים מרובים, וככל שהזמן עובר הממצאים הסותרים רק הולכים ומתרבים. יש להבין ששחזור מדעי של העבר דומה מעט לניסיון לשחזר תרחיש בבית משפט. לרוב אי אפשר לספק הוכחות מוחלטות לתרחיש זה או אחר, אך כאשר מתקבלות עוד ועוד עדויות שאינן מתיישבות עם תרחיש מסוים, אמינותו מוטלת בספק. ככל שחקרתי, זהו המצב כיום עבור הבריאתניות. תאוריות שנכתבו לפני כמה עשרות שנים לא מצליחות לשרוד אל מול ממצאים חדשים. על מנת לטעון באופן מדעי שהעולם צעיר כל כך יש לספק הסברים מדעיים חלופיים, העולים בקנה אחד עם ממצאים רבים משלל תחומים (ממצאים אסטרונומיים, גאולוגיים, ארכאולוגיים, פלאונטולוגיים וביולוגיים).

ספרות הקבלה היהודית הועלתה על הכתב לכל המאוחר בימי הביניים, מאות שנים לפני שדרווין הגה את תורת האבולוציה, ולפני שהפלאונטולוגים (חוקרי המאובנים) החלו לחשוף את ממצאי האדם הקדמון. לכן, אי אפשר לטעון כי מודבר בהסבר מאולץ, שמנסה בדיעבד להתאים בין התורה למדע. ההפך הוא הנכון. תורת השמיטות היא זו שהקדימה את הרעיונות המדעיים

לא מצאתי עד כה שום תאוריה בריאתנית המספקת את כל ההסברים המדעיים הנחוצים. היקום, כך נראה, הוא עתיק כפי שטוענים המדענים. אפשר להמשיך לנסות לשחות נגד הזרם, אך לאמתו של דבר אין בכך שום עניין. מלכתחילה התורה והיהדות לא באמת טענו שהמניין היהודי מונה את גיל היקום כולו.

בקבלה היהודית ישנו ידע המכונה "תורת השמיטות". על פי ידע זה (המפורט ב'ספר יצירה' ו'בספר התמונה'), העולם מתחדש במחזוריות קבועה מדי 7,000 שנה. המניין היהודי מונה את מניין השנים מבריאת האדם בשמיטה הקבלית הנכחית, ועד ימינו. ספר התמונה מספר לנו על קיומן של שמיטות קודמות וגם על כמה מן המאפיינים שלהן. לא רק היקום, אלא גם קיום האדם עצמו עתיק יותר מ־5,773 שנה, אף שאדם וחוה אכן חיו לפני 5,773 שנים בלבד. כיצד? ההסבר המלא הוא מורכב והתעמקות במשמעויות המדעיות של תורת השמיטות הקבלית דורשת מאמר נפרד. רק אציין כי לטענתי (גם לאחר בדיקה רבנית), תורת השמיטות הקבלית מכילה את המפתח להבנת הממצאים הארכאולוגיים והפלאונטולוגיים של תרבויות האדם הקדמון ומוסיפה גם תובנות לגבי המשמעויות הרוחניות שלהן.

ספרות הקבלה היהודית הועלתה על הכתב לכל המאוחר בימי הביניים, מאות שנים לפני שדרווין הגה את תורת האבולוציה, ולפני שהפלאונטולוגים (חוקרי המאובנים) החלו לחשוף את ממצאי האדם הקדמון. לכן, אי אפשר לטעון כי מודבר בהסבר מאולץ, שמנסה בדיעבד להתאים בין התורה למדע. ההפך הוא הנכון. תורת השמיטות היא זו שהקדימה את הרעיונות המדעיים. לכאורה לא היה לחז"ל כל מניע מלבד תיעוד טהור של ידע רוחני קיים. עד לעידן המודרני לא היה כל טעם בחשיפת תורת השמיטות הקבלית לציבור הרחב. מדובר היה בידע מורכב, מסובך וחסר כל שימוש מעשי עבור אדם מן השורה. התורה ניסחה את סיפור הבריאה באופן שכל ילד בגן יוכל להבינו, אך בעידן שלנו, לנוכח הצטברות הממצאים המדעיים ולנוכח ההשכלה הרחבה של הציבור, יש לחשיפת הידע הזה משמעות מהותית. חשיפת הידע תסייע עתה לשימור האמונה ולחיזוקה. בעוד שתורת השמיטות הקבלית דנה במחזוריות בת 7,000 שנה ויורדת לרזולוציות של התפתחות רוחנית־גשמית במשכי זמן של אלפי שנים ואף עשרות אלפי שנים, תיאור ששת ימי הבריאה מתפרש על פני ההיסטוריה של היקום כולו. סדרי הגודל כאן אחרים לגמרי – מיליוני שנים ואף מיליארדים. תורת השמיטות הקבלית יכולה "לתפור את הקצה", אך על מנת להבין את התמונה הכוללת עלינו לחרוג אל מעבר לגבולותיה.

"ויהי ערב ויהי בוקר"

מהו "יום" בבריאה? ההגדרה המקובלת למושג "יום" מתארת את משך הזמן שבין זריחת החמה לשקיעתה (ו"לילה" הוא משך הזמן משקיעת החמה ועד זריחתה). אך המאורות, ובכללם גם החמה, נבראו לכאורה רק ביום הרביעי. אם כך, מהו משמעות המושג "יום" בימים הראשון, השני והשלישי לבריאה? איני הראשון ששואל שאלות אלו וגם לא אהיה הראשון שיעונה ש"יום" בבריאה אינו מציין יום במובן המקובל אלא "שלב". כל יום בבריאה מתאר שלב בהתפתחות היקום. אם כך, מדוע לא נכתבה בתורה במפורש המילה "שלב" במקום "יום"? אולי משום שהמילה "שלב" לא הייתה כלל בשימוש בימי המקרא. חיפוש מילה זו בתנ"ך מעלה אפס תוצאות.

מסקנות ביניים:

מניין השנים היהודי אינו מונה את משך הזמן שעבר מאז בריאת היקום אלא "רק" את משך הזמן שעבר מאז תחילתה של השמיטה הקבלית הנוכחית.

שבעת ימי הבריאה אינם מציינים ימים במובן המקובל כיום אלא שלבים בהתפתחות היקום.

האם תהליך הבריאה, המתואר בספר בראשית, תואם את הממצאים המדעיים? על מנת לענות על כך איעזר במחקרו של פרופ' ג'רלד שרודר. ג'רלד שרודר הוא פרופסור לפיזיקה גרעינית ולמדעים פלנטריים, שהוסמך וחקר שנים רבות ב־MIT (אחד ממכוני המחקר היוקרתיים ביותר בארה"ב ובעולם). הוא מדען מוערך, שחקר בעברו גם עבור מכון ויצמן ומכון וולקני והוא מלמד כיום בשיבשת 'אש התורה' בירושלים. ב־1997 פרסם שרודר בספרו 'מדע הא־ל' תאוריה מהפכנית, שלוקחת את ההבנה המדעית של ששת ימי הבריאה כמה צעדים קדימה, ומאפשרת לנו להבין את ימי הבריאה לא רק כשלבים בהתפתחות היקום, אלא כיחידות בסקאלת הזמן הטבעית ביותר שאפשר להעלות על הדעת עבור היקום כולו. אם יש שעון ליקום, יתכן שרודר פענח כיצד הוא עובד. ומסתבר של פי שעון זה אנו נמצאים עתה בתקתוק השביעי של היקום.

התאוריה המובאת להלן מכילה עדכונים לתאוריה של שרודר, שפרטיהם נחשפים כאן לראשונה.

נעים להכיר: אור שבעת הימים

על מנת להבין את התאוריה של שרודר יש להבין קודם כול את המונח "קרינת רקע קוסמית" ואת הקשר בינה לבין הגיל של היקום. כשמתבוננים בשמי הלילה בעין או בטלסקופ רגיל, החלל שבין הכוכבים נראה שחור וריק. אך כשמתבוננים בו בטלסקופ הקולט גלי רדיו, מגלים שקיימת קרינת רקע חלשה, הממלאת את כל היקום באופן אחיד. נראה שקרינה זו איננה נובעת משום מקור, ונמצאת בכל מקום. הממצא מהווה הוכחה לתאוריית המפץ הגדול.

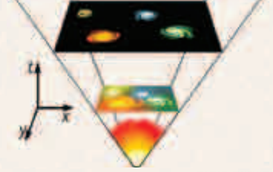

התפשטות היקום

טלסקופ רדיו

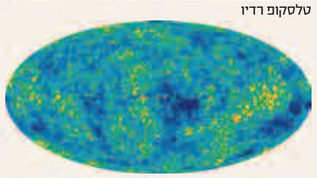

קרינת רקע קוסמית

תדירותה של קרינת הרקע הקוסמית שווה ערך (מבחינה אנרגטית) לטמפרטורה של החלל הריק. הבה נבין קודם את המהות הפיזיקלית של "חום" ו"טמפרטורה". מתברר ששום חלקיק ביקומנו אינו עומד במקומו, אף שכך נדמה לנו לפעמים. ברמת פרודות החומר, הכיסא שעליו אתה יושב עכשיו רוטט ללא הרף. אך הוא אינו בורח לשום כיוון, משום שתנועתם הבלתי פוסקת של פרודות החומר אינה מתואמת אלא אקראית. המהירות הממוצעת של פרודות הכיסא עומדת ביחס ישר לטמפרטורה שלו. ככל שהפרודות "ישתוללו" יותר, כך הכיסא יהיה חם יותר. אם תניח על הכיסא קרח, פרודות מן הכיסא, הנעות במהירות גבוהה, ידחפו פרודות קרח אטיות יותר וכך יעבירו תנועה מן הכיסא לקרח. הכיסא יתקרר והקרח יתחמם משום שברמה המולקולרית תנועה היא חום.

לא רק מהירות הפרודות קובעת את הטמפרטורה שלו, אלא גם צפיפות החומר. כשדוחסים חומר הוא מתחמם, וכשחומר מתפשט הוא מתקרר.

זהו האור הקדמון, שמילא את היקום. באותו שלב מי שהיה מביט בחלל היה רואה אך ורק אור. אור שלא נבע ממאורות, אלא מן החומר הלוהט ביקום כולו. שרודר, כמו פיזיקאים נוספים, מקשר אירוע זה לבריאת האור הקדמון ביום הראשון

על פי התאוריה, בראשיתו היה היקום "מרק" חלקיקים צפוף ולוהט כל כך, שכל פוטון (חלקיק אור) נבלע מיד על ידי חומר צמוד. לא היה די מרחב ריק לאור לנוע בו. שרודר מדמה את המצב לזה של כדור פינג־פונג זזזזתי, הלכוד בין כדורי סנוקר כבדים, שאינם מאפשרים לו לצאת מתחום שולחן הסנוקר. הפינג־פונג משול לפוטון וכדורי הסנוקר לאלקטרונים.

היקום התקרר ועם התקררותו הצליחו הפרוטונים והאלקטרונים להיצמד. קודם לכן, המוני החלקיקים "זמזמו" ומילאו את החלל. עתה הסתדרו מבריחים במרחבים המוגבלים של האטומים, והחלל (שבין האטומים) התפנה למעבר האור. זהו האור הקדמון, שמילא את היקום. באותו שלב מי שהיה מביט בחלל היה רואה אך ורק אור. אור שלא נבע ממאורות, אלא מן החומר הלוהט ביקום כולו. שרודר, כמו פיזיקאים נוספים, מקשר אירוע זה לבריאת האור הקדמון ביום הראשון. קרינת הרקע הקוסמית היא מה שנותר ממנו כיום, לאחר שהוא איבד את מרבית האנרגיה שלו.

אותה פיזיקה מאפשרת גם להבין באופן עקרוני את הקשר בין הטמפרטורה של היקום לבין התפשטותו. בתחילה היה כל החומר ביקום דחוס במרחב קטן ביותר. לכן היקום היה לוהט. ככל שהיקום התפשט, צפיפות החומר הממוצעת שלו ירדה ולכן הוא התקרר. תתדר של קרינת הרקע הקוסמית מלמד אותנו שהטמפרטורה של היקום כיום היא 2.73 מעלות קלוין בלבד (שהן כמינוס 270 מעלות צלסיוס). אך מכיוון שהטמפרטורה של היקום משתנה בשל התלות בצפיפותו, ומכיוון שהיקום היה קטן ודחוס יותר בעבר, אנו מקבלים הלכה למעשה מד זמן קוסמי. שרודר מנסח זאת כך: "קרינת הרקע הקוסמית היא השעון של היקום. תדר הגל שלו הנו הקצב שבו מתקתק השעון".

אם היקום עצמו חש משהו שדומה למושג "זמן", היחידות של אותו זמן יקומי לא יהיו שוות ערך ליחידות הזמן שלנו. השעון של היקום לא מתקתק באותו קצב. שרודר מגדיר את "שעון בראשית" כשעון שהקצב שלו הוא קצב התפשטות היקום ברגע יצירת החומר. על מנת להבין את ההבדל בין קצב תקתוק השעון היקומי לבין קצב תקתוק השעון שלנו עלינו להבין את ההבדל בין המונחים המתמטיים "סקאלה לינארית" ו"סקאלה לוגריתמית".

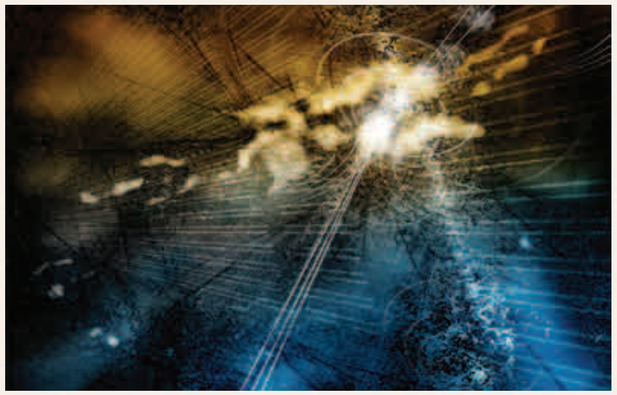

את ההבדל בין הסקאלות האמורות אמחיש באמצעות דוגמה מן התחום הפיננסי. מר א' מפקיד מדי חודש 1,000 שקל לתכנית חסכון חסרת ריבית. כמה כסף יהיה לו בתכנית החיסכון אחרי שנה? פשוט מאוד: מספר החודשים כפול 1,000 שקל בחודש – אחרי שנה יהיו לו 12,000 שקל. קצב גידול החיסכון של מר א' הוא "ליניארי", כלומר קווי. החיסכון שלו גדל בקו ישר. המחשה גרפית עוזרת להבין את המושג מיד:

החסכון של מר א'

לעומת זאת, מר ב' השקיע 1,000 שקל בעסק מיוחד שמכפיל בכל חודש את ערכו. לכן בחודש השני יהיו למר ב' 2,000 כפול 2 שהם 2,000 שקלים (בדיוק כמו למר א'). בחודש השלישי יהיו לו 2,000 כפול 2 שהם 4,000 שקלים (1,000 שקל יותר מלמר א') ולאחר שנה יהיו לו 1,000 כפול 2 בחזקת 12, שהם בעצם: 4,096,000 שקלים! מר א' נותר הרחק הרחק מאחור. ערך העסק של מר ב' גדל באופן "מעריכי" או בלוגיזת "אקספוננציאלי". ביטוי זה בא לבטא את הגודל המעריכי (כלומר, כמה פעמים אנו מכפילים את הסכום הראשוני ב־2) במשוואה המתארת את הונו.

למר ב' אמנם יש הרבה כסף, אך "מרבה נכסים מרבה דאגה". מר ב' ניסה להציג את הונו על גרף בעל סקאלה לינארית בדומה למר א'. זו התוצאה שהוא קיבל:

ההון של מר ב'.

גרף ההון של מר ב' גדל כה מהר, עד כי הוא פרץ במהרה את תחום הגרף. מה הפתרון?

הצגה לוגריתמית של ההון של מר ב'.

במקום להשתמש בציר האנכי ביחידות רגילות או ב"סקאלה לינארית", מר ב' משתמש ביחידות לוגריתמיות או ב"סקאלה לוגריתמית". היחידה הראשונה בגרף שווה 1,000 שקל. השנייה 1,000. השלישית 2,000. הרביעית 4,000, החמישית 8,000 וכן הלאה. כלומר, החל מן היחידה השלישית, כל יחידה נוספת לגובה הגרף שווה כפליים מן היחידה הקודמת. מבחינה גרפית, גם קצב הגידול של הונו של מר ב' מוצג בסקאלה הלוגריתמית כקו ישר! אך קו זה מייצג קצב גידול מערכי קבוע במקום גידול ליניארי קבוע.

שרודר מסב את תשומת לבנו לכך שהטמפרטורה של היקום קטנה באופן מעריכי ככל שהיקום מתפשט. כזכור, הונו של מר ב' גדל פי שניים בכל חודש וקצב שינוי ההון הוא מעריכי. הטמפרטורה של היקום קָטְנה פי 2 (כמעט) בכל פעם שהיקום מכפיל את נפחו. בדומה להון של מר ב', אפשר להלביש את קצב שינוי הטמפרטורה של היקום על גרף לוגריתמי.

החישוב מצליח רק עם 6

מהן היחידות של הגרף הזה? בדומה לגרף ההון של מר ב', כל יחידה גדולה פי שניים מקודמתה. אך במקרה של מר ב' כל יחידה הוכפלה ב־1,000 שקל. סכום זה הוא ה"קבוע" המתמטי בנוסחה המתארת את הונו של מר ב'. מהו הקבוע המתמטי של שעון היקום? באיזה גודל קבוע עלינו להכפיל את היחידות בסקאלה הלוגריתמית של היקום?

כדי לענות על שאלה זו שרודר נעזר בציטוט של הרמב"ן ולתובנה בסיסית של תורת היחסות:

פרופ' ג'רלד שרודר

"מי שיש יתפוס בו זמן" (פירוש הרמב"ן לבראשית א', ד').

ידוע מתורת היחסות כי חוויית זמן מתקיימת אך ורק עבור ישות בעלת מסה. כלומר עבור חומר. "מי שיש" = חומר.

אם כן, שעון בראשית התחיל לתקתק ברגע שבו נוצר לראשונה חומר. מתי זה קרה? ברגע היווצרות הפרוטונים. רגע זה התרחש 0.00001 שניות לאחר המפץ הגדול. זאת בסקאלה לינארית כמובן. אך מה שחשוב עבורנו הוא המידע שהטמפרטורה של היקום עם היווצרות הפרוטונים הייתה צריכה להיות כ־10,900,000,000,000 מעלות קלוין.

הקבוע בגרף הלוגריתמי של שעון בראשית צריך להיות שווה ערך ליחס בין הטמפרטורה שלו בעת היווצרות הפרוטונים, לבין הטמפרטורה הנוכחית שלו. היחס בין היחידות שבהן מתקתק שעון בראשית לבין יחידות שעוננו יבוא לידי ביטוי על גבי הגרף הלוגריתמי של שעון בראשית. **התוצאה המדהימה היא שרק גרף המכיל 6 יחידות מסוג לספק הן הערכת גיל היקום, הקרובה להערכה המדעית, והן התאמה מדהימה בין שלבי הבריאה התנ"כיים לשלבים המדעיים של התפתחות היקום** (החישוב המדויק מובא בנספח בסוף המאמר).

המשוואה המערכית של שעון בראשית (המפורטת מודדת את הזמן בימים. באגף שמאל שלה מתקבלים מספר הימים על פי הסקאלה שלנו ובאגף ימין מספר הימים על הסקאלה הלוגריתמית. שרודר הדגיש בפניי כי כל יחידה בסקאלה הלוגריתמית מציינת 'יום' כפשוטו (המורכב מ־24 שעות!). מנקודת מבט תַרמית, בבסיסה רגע היווצרות החומר, לא עברו יותר משישה ימים מרגע הבריאה! אך בסקאלה שלנו עברו 14 מיליארד שנים. האם ייתכן ששרודר גילה כיצד ששת ימי בראשית של 24 שעות כל אחד סופנים אל תוכם 14 מיליארד שנה?

אלו התוצאות, שמתקבלות מיישום הנוסחה של שרודר על סקאלה לוגריתמית:

יחידה ראשונה = כ־7.1 מיליארד שנים.
יחידה שנייה = כ־3.5 מיליארד שנים.
יחידה שלישית = כ־1.8 מיליארד שנים.
יחידה רביעית = כ־0.89 מיליארד שנים.
יחידה חמישית = כ־0.44 מיליארד שנה.
יחידה שישית = כ־0.22 מיליארד שנה.

סך כל החישוב מספק גיל של 14 מיליארד שנה ליקום (סכום היחידות הנ"ל). הגיל המוערך כיום הוא 13.75 מיליארד שנה. בהתחשב בטווחי השגיאה החישוביים, ישנה חפיפה טובה בין שתי ההערכות.

מה שהתרחש בכל אחת מיחידות הזמן הנ"ל תואם באופן מדהים את ההתרחשויות הידועות כיום למדע:

יחידה בשעון בראשית בת־שיות	טווח הזמן ביום לתקופתנו (במיליוני שנים)	ההתרחשויות על פי התורה	ההתרחשויות על פי המדע
1	6,880–14,000	בריאת היקום. האור נפרד מן החושך.	המפץ הגדול מציין את בריאת היקום. האור פורץ מתוך החושך תרתי משמע מיד עם היקשרות האלקטרונים לפרוטונים ויצירת האטומים. גלקסיות ראשונות נוצרות.
2	3,330–6,880	היווצרות הרקיע ונוצת. כדור הארץ מתחיל להתגבש מתוך ענן האבק, שיצר את מערכת השמש. תהליך זה הוא פשוטו כמשמעו תהליך של הבדלת חומר מחומר, הבדלת החומר לקבוצות שונות שהופכות אט אט לכוכבי הלכת.	מערכת השמש שלנו נוצרת. כדור הארץ מתחיל להתגבש מתוך ענן האבק, שיצר את מערכת השמש. תהליך זה הוא פשוטו כמשמעו תהליך של הבדלת חומר מחומר, הבדלת החומר לקבוצות שונות שהופכות אט אט לכוכבי הלכת.
3	1,550–3,330	האוקיינוסים והיבשות מופיעות. הצמחייה מתחילה. הרמב"ן, בפירושו לבראשית א', י"ב השלישי מציינת רק את תחילתה והיא המשיכה להתפתח בימים העוקבים.	לא ברור עדיין מתי בדיוק התגבשו היבשות והתרוממו מעל פני הים. האם הדבר התרחש בשלב זה או קודם לכן. צצות פוטוסינתזיות מופיעות בדיוק בתחילת שלב זה. הייווצרותן של צצות בעלות יכולת פוטוסינתזיה מסמלת הלכה למעשה את תחילת בריאת הצמחייה.
4	660–1,550	השמש, הירח והכוכבים מתגלים בשמים. הדגש הוא על "מתגלים" ולא נבראים ושרודר מחזק קביעה זו על סמך התלמוד, חגיגה יב, א.	קודם לשלב זה היתה האטמוספרה של כדור הארץ חמה ובעלת הרכב שונה. תנאים אלו יצרו ככל הנראה מסך ערפל קבוע. אור השמש חדר, אך השמש עצמה לא נראתה בבירור. עתה הרכב האטמוספרה משתנה, האוויר נעשה צלול והמאורות מתגלים.
5	220–660	עולם החי ממלא לראשונה את הימים בשפע צורות חיים. בעקבותיהם גם נוצרים גם זוחלים ויצורים מעופפים.	בדיוק בתחילת השלב מופיעים לראשונה בעלי חיים. הדגים מתמלאים בבעלי חיים הנושאים עמם את "תננית האב" לכל בעלי החיים העתידיים. חרקים מעופפים מופיעים לפני כ־400 מיליוני שנה וזוחלים לפני כ־300 מיליוני שנה. שלב זה נגמר בהכחדת למעלה מ־90 אחוז מן המינים לפני כ־250 מיליוני שנים.
6	220 עד ימינו לערך	חיות היבשה, יונקים, אדם.	ההתגוששות מן ההכחדה אטית ואורכת כ־30 מיליון שנה, וסופה בדיוק בתחילת שלב זה! יונקים מופיעים לפני כ־200 מיליון שנה ולבסוף מופיעים הומינידים (2.5 מיליון שנה) ובני אדם.

שהאדם קיבל בתחילת שלב זה! יונקים מופיעים לפני כ־200 מיליון שנה ולבסוף מופיעים הומינידים (2.5 מיליון שנה) ובני אדם.

מה קיבלנו?

עולם עתיק בן מיליארדי שנים.

תורת סוד יהודית, שטענה כבר לפני מאות שנים שהעולם עתיק בהרבה ממה שנדמה לנו, ושהמניין היהודי מונה אך ורק את השנים שעברו מתחילת השמיטה הקבלית הנוכחית.

הבנה של ימי הבריאה כשלבים בהתפתחות היקום.

התאמה יפה בין שלבי הבריאה בבראשית לבין השלבים בהתפתחות היקום וכדור הארץ על פי המדע.

הבנה מעמיקה של "שעון בראשית", המתקתק בהתאם לסקאלה לוגריתמית תרמית (בהתאם לשינויי הטמפרטורה של היקום).

קבלה ספונטנית וטבעית של שש יחידות זמן בסקאלה הלוגריתמית של שעון בראשית. שש יחידות בדומה לששת ימי הבריאה.

סינכרון מוחלט בין ההתרחשויות המצופות על פי התורה בכל יום בבריאה (כלומר בכל יחידה בשעון בראשית) לבין ההתרחשויות המתקבלות מהמדע באותם פרקי זמן.

סתירה בין מדע לתורה? ההפך הוא הנכון. להערות ושאלות: q.spacer@gmail.com

רֹעִי לוטן־גלזר הוא מדען עצמאי, המפתח בשנים האחרונות תאוריות לאיחוד הפיזיקה וכן לאיחוד מדעי־רוחני. פרויקט "מֶרְקָעְבּוּרוּן" שייסד (www.q-spaceTheory.org) מנסה לעודד מדענים ורבנים לחקור באופן מסודר שורה של תאוריות חדשות בתחומים אלו. בעקבות התובנות ממחקריו הוא הפך מתאמיסט לשומר מסורת.

נספח:

משוואת שרודר

להלן המשוואה של שרודר למי שרוצה לערוך בעצמו את החישובים:

$$A = A_0 \cdot e^{-Lt}$$

כאשר: A = מספר הימים שעברו בסקאלה הלינארית (שלנו), A_0 הוא הקבוע המעריכי והוא שווה ליחס בין הטמפרטורה שבה נוצרו הפרוטונים (10^{12}-10.9 מעלות קלוין) לבין הטמפרטורה היקום של 3.03 מעלות קלוין (בהתאם לנתונים העדכניים מן המחקר האסטרונומי, התפשטות היקום לא הייתה לינארית אלא סופר־לינארית והתיקון הוא 10%. לכן משתמשים בערך 3.03 במקום 2.73). ln2 = L. ln2 ו־t מבטא את מספר הימים בשעון בראשית. החישוב מתקבל מאינטגרציה של משוואה זו לפי המשתנה t.

האתר של שרודר: http://geraldschroeder.com

מקומות אחרונים!

מכון פוע"ה
פוריות ורפואה על־פי ההלכה

לימודי נשים תשע"ג

הכשרת מדריכות כלות	הכשרת מדריכות לכלות חילוניות	יועצות בקהילה מדריכות הבית היהודי	מקשרות לנישואין	המפגש הזוגי
לימודי ערב	לימודי ערב	לימודי בוקר	לימודי בוקר	לימודי ערב
לימוד הלכות טהרת המשפחה והקניית כלים לדיבקטיים למפגש עם הכלה. לימוד דגשים רעיוניים וזוגיים באופן יסודי ומעמיק. קורס בוקר ברחובות עם הרבנית נעמי שפירא, קורס ערב בבאר שבע בשיתוף 'בית מוריה'	הכשרת מדריכות מנוסות להדרכת כלות חילוניות. בקורס יינתנו כלים להגיע לליבה של הכלה ולמלא בה תוכן יהודי אמיתי לקראת חופתה.	הרחבת הידע ההלכתי והפרקטי בתחום רפואת האישה. הקניית כלים לליווי זוגות בעצה ובהפנייה.	הכשרת שדכניות מקצועיות להתאמה ולליווי מועמדים במהלך הפגישות.	הבנת תהליכים נפשיים ורגשיים בבניין הקשר הזוגי. בקורס יושם דגש על גישות פסיכולוגיות ועל התמודדויות בעידן המודרני.
בין המרצים	בין המרצים	בין המרצים	בין המרצים	מרצה
הרב מנחם בורשטין, הרב אליהו האיתן, הרבנית קטי מנדלביץ' ועוד.	הרב מנחם בורשטין, הרב אודי רט, הרבנית טלי שפיגל, גב' ריינה פרנקל ועוד.	הרב מנחם בורשטין, ד"ר ברונו רוזן, ד"ר חנה קטן, הרבנית קטי מנדלביץ' ועוד.	הרב מנחם בורשטין, הרב יוסף אליהו, הרב חגי ניר, הרבנית ענבל מלמד ועוד.	הרבנית קטי מנדלביץ'
ירושלים, ימי ב', 19:00-22:15	ימי ד', 18:45-22:00	ימי ב', 9:00-14:00	ימי א', 9:30-12:45	ימי ג', 20:30-22:00
28 מפגשים	10 מפגשים	28 מפגשים	17 מפגשים	20 מפגשים

קורס חדש
סוד הפנימיות
מבט אל הנשיות בהלכות הטהרה
בואי לגלות את החוויה הנשית בקשר הזוגי ואת השמחה שבה.
מנאים לנשים בדרמה
ימי א' בערב
12 מפגשים

לפרטים ולהרשמה orit.puah@gmail.com | 052-7710601 | 02-6517171 | 052-4077077
הלימודים מתקיימים במכון פוע"ה, רח' עזריאל 19, גבעת שאול ירושלים

לפתע הכתה בי ההכרה שדווקא בהודו, ארץ עובדי האלילים הגדולה בעולם, שמעתה לכל עולי רגלים אפשר למצוא בה קטורת למאות מיליוני האלילים הפצורים בכל פינה, אנו נמצאים ומעלים את הקב"ה האחד והיחיד

משימה לא-דיפלומטית 2

חזרים הביתה - לא לפני איזה טרק ססגוני, תפילות ימים נוראים בנוסח הודו־ישראל, חתן תורה חילוני, למידה מחודשת על כמויות מזון והבנה מחודשת על משמעותם של ארבעת המינים ✿ ח"כ אורי אריאל בעקבות הישראלים בדרמסלה ✿ לשנה הבאה בירושלים הבנויה

ח"כ אורי אריאל, יו"ר הוועדה לביקורת המדינה

ההבנה החלה לחלחל כבר ביום הראשון, אבל רק אחרי כמה ימים בדרמסלה, זה הכה בי פתאום. אין כאן קפה! בעצם מיום עזיבתנו את הארץ לא זכיתי ללגום טעמו של קפה הפוך או סתם מגורען טוב, מילא ביום רגיל, אבל לפני יום כיפור? בסך הכול, במשך שלושה שבועות לא שתיתי קפה. מתברר שאין כאן גם קפה שחור (איפה הטייס מהפרסומת כשצריך אותו, "כוס קטנה, ומים חמים"). וכך מבלי משים נכפית עליי גמילה שתצטרך לעמוד במבחן המציאות כשנחזור ארצה לשגרת העבודה. בינתיים אווירא דדרמסלה מרגיע והגמילה עוברת בשלום, עם כוס תה ג'ינג'ר, לימון ודבש כמובן.

המתנ"ס היהודי

אחרי השבת והסיורים הראשונים בקרבת בית 'הלב היהודי' ואיחוד מרגש עם הבן נתנאל שהצטרף, החלטנו לנצל את היומיים עד יום הכיפורים להכרה נרחבת יותר של הסביבה. מתברר שיש"ע זה כאן. בין המוני הישראלים שכבשו את דרמסלה לא חסרים חבר'ה מהתנחלויות (כן, גם בנים של רבנים) מכל הסוגים המינים, מהמזרחניקים ועד החרד"לניקים, רווקים ומשפחות. המציאות הזאת יוצרת כמובן עשרות מפגשים מזדמנים ברחובה של דרמסלה, כשכמובן לכולם יש דעה פוליטית מגובשת מה לעשות, איך כמה ולמה. לך תסביר להם שאתה כאן על תקן התייר והסבא של הנכדים ולא הפוליטיקאי, אנחנו הרי צריכים להיות קשובים לאזרח תמיד. בין היתר יש גם מפגשים משעשעים כמו אותו אב משפחה מאורגנת שהתעקש שלא אגלה לו מהיכן אני מוכר לו ובסוף נזכר שאני עדיין מזכ"ל מועצת יש"ע (ככה זה בשהדובר שלי לא עובד עם המקומונים בשומרון אף שביקשתי...) או מפגש מפתיע עם מועמד שבחנתי בוועדת המשנה למיני שופטים שבה אני חבר.

תוך כדי סיור שמתי לב לנקודה בולטת נוספת. לצד המסלולים הרבים באזור מציעים המקומיים אינספור חוגים שונים, החל מיוגה, צורפות, סריגה ועד מתנ"ס של ממש. עד כאן סביר, אלא שלהפתעתי מודעות הפרסומות שתלויות בכל פינה מופיעות בשתי שפות שבעצם שולטות כאן: אנגלית ועברית. "בואו לקורס יוגה של המורה ריטה המקורית והאמתית", זהו סלוגן אחד מני רבים, אם כי על פי הפרסומים כל מורי היוגה כאן מקורים ואמתיים, כך שהבחירה קשה. מולנו ברחוב אנחנו רואים נער הודי נחמד שתולה שלטים חדשים. בדיקה מעלה כי הציבור מוזמן למסעדה בשרית חדשה כשרה למהדרין. החלטנו לוותר על התענוג.

בין המוני הישראלים שכבשו את דרמסלה לא חסרים חבר'ה מהתנחלויות (כן, גם בנים של רבנים) מהמזרחניקים ועד החרד"לניקים. לכולם יש דעה פוליטית מגובשת מה לעשות, איך, כמה ולמה. לך תסביר להם שאתה כאן על תקן התייר והסבא של הנכדים ולא הפוליטיקאי

מנורת זירקה

ביום שישי התחלנו בהכנות לסוכות. את אחת הסככות המקיפות את הבית פירקנו ואנחנו מתכוננים להפוך אותה לסוכה למהדרין מן המהדרין גם לשיטת רבני סוכות נחלים. כדי לוודא את זה ישבנו עם הנכד טוביה ללימוד הלכות סוכה. לסכך דאג לנו אחד המקומיים מהארץ הבאנו שלושה סטים של ארבעת המינים, וערבות לא חסר כאן. מה שכן חסר, וגילינו זאת בערב שבת, זה יין כשר, וכמו הקפה גם אותו היינו צריכים לסחוב אתנו מהארץ. אחרי עוד שבת רגועה יחסית מגיע חג הסוכות ואתו "תקלה": אחרי שהכינו אוכל ל־80 איש, התברר שהצפי היה פסימי, הגיעו 120. אז אמנם המנות הצטמצמו קצת ואלתרו עוד קצת אוכל במטבח במגבלות האפשר, אבל השמחה והחגיגות בסוכה פיצו על הכול, כמו שנאמר: אם אין לחם פשוט תשירו.

תפילת החג בבוקר מתארכת. כשמגיעים להלל ולנענועים, שלושת הסטים של ארבעת המינים עוברים מיד ליד כדי שכולם יזכו במצווה, ותוך כדי שהסטים עוברים אני חושב על המשמעות דווקא כאן בדרמסלה. ארבעת המינים שונים כל כך זה מזה אבל מאוגדים יחד ומסמלים את האחדות, ודווקא כאן היא בולטת בין כל הישראלים. בדיוק כמו שארבעת המינים משלימים זה את זה, כך גם כאן כולם זה למען זה ומחויבים לערבות הדדית בלי קשר לשאלה אם אתה דתי או חילוני, ימני או שמאלני. אני מחדד לעצמי את אחד האתגרים בחזרה ארצה – לפעול למען אותה אחדות בישראל, ולהצליח לשלב בין הקבוצות השונות על אף ההבדלים, לכלל קיום משותף.

לוכרים את המצווה האבודה?

חול המועד החל בשגרה משמחת. נציג חברת 'אוסטריין איירלינס' התקשר ובישר כי המזוודה האבודה נמצאה. כמו שחשבתי, היא זכתה לטיול מסביב לעולם והגיעה עד קנדה (דרך וינה כמובן). מכיוון שהיא בטח התעייפה קיצרנו לה הליכים וביקשנו שיחזירו אותה היישר לבן גוריון, שם יתקיים האיחוד המרגש בתקווה שהיא תישאר כמובן שלמה או לפחות התכולה שלה. עם המצב רוח הטוב הזה יצאנו לטיול בריאות במעיינות החמים של צפון הודו. בדרך עברנו בשדות אורז בעיצומו של הקציר, שתאמינו או לא עדיין עושים אותו במגל, לאחר מכן מאלמים לאלומות, ממש כמו ופשוט עצרנו לחזות בפלא.

ריבוק חברים במבול

השבת הגיעה, ועם סיום העונה בדרמסלה מתחילים להתמעט הישראלים. הפעם כבר היינו ערוכים והאוכל הוכן כיד המלך.

בעיצומה של סעודת השבת בצחריים, באמצע הזמירות החל הגשם. מה שהתחיל בטפטוף הפך במהרה למבול סוער עם ברד כבד, והבריח את כולנו (קרוב ל־80 איש) להצטופף על המרפסת במשך השעתיים הבאות. ומה עושים? מדברים. בסוג של סבב היכרות שהחזיר אותנו לימי בני עקיבא העליזים, החל מסע ההיכרות שלנו עם כולם. כל אחד בתורו סיפר מהיכן הוא בארץ, מה הוא עושה, מה מביא אותו להודו, ומה הספיק כבר בטיול. הרכב המצטופפים, כפי שכבר למדתם, מגוון ביותר – החל מסבתא שהגיעה לביקור עם האחיינית וכלה בקצין שהשתחרר לפני שבועות ספורים והגיע ישר לכאן. ולאן הם הכי מתגעגעים? ובכן, במקום הראשון הרבה מעל כולם: ישראל. נראה שצריך לטוס אלפי קילומטרים כדי להבין שישראל הוא המקום הטוב בעולם.

שמחת התורה והחצרה

זהו, הגענו לשמחת תורה וכבר מריחים את החזרה ארצה. מספר המטיילים יורד באופן ניכר ואנו נכנסים לשבוע האחרון שבו פועל בית 'הלב היהודי' במקום לפני שייסגר לקראת החורף המושלג ויעבור להאמפי שבדרום. נראה לי שאין עוד מקום על פני תבל שבו נבחר השנה לחתן תורה בחור צעיר בן 27, חילוני שידע מעט מאוד ביהדות. השמחה והריקודים, כפי שמקובל כאן בהודו, החלו ב־11:00, עד שהתאסף המניין שהתעורר לאטו, אבל כגודל האיחור כך גם גודל השמחה, והריקודים נמשכו עד שעות אחר הצהריים. עם צאת החג מתחילים להרגיש את העזיבה של כולם. השבת הבאה תהיה האחרונה כאן לפני הסגירה, וגם אנחנו מתחילים להתקפל לקראת החזרה ארצה, לשגרה.

את ההפתעה שחתמה את הטיול קיבלנו בעת ההתארגנות לטיסה הפנימית לניו־דלהי. משום מה אין לנו מזל עם מטוסים, אולי זה מסביר מדוע אנחנו לא מבלים בהם הרבה. חברת התעופה ההודית החליטה לפטוט את הרגל דווקא ביום האחרון לביקורנו, בלי כל התחשבות בלוחות הזמנים שלנו. ביורו מהיר עם סוכנות הנסיעות בארץ מבהיר שבעצם כרגע נותק הקו האווירי בין דרמסלה לניו־דלהי, מה שמשאיר לנו חוויה מפוקפקת בדמות נסיעה לחוצה מאוד בזמנים באוטובוס שהטיולית הצבאית נראות לידו כמו אוטובוס־פאר. אין מה לומר, קיבלנו אחלה חוויה לסיום.

מכיוון שמדובר בנסיעה של 11 שעות ועוד בכבישים של הודו (למי שמתקשה לחשב, בקילומטרים זה כמו ממטולה לאילת וחזרה), הצלחנו בעזרת מקומיים לאתר חברת מוניות מקומית שארגנה לנו את המובחר שבנהגיה לנסיעה הארוכה, במקום מה שקרוי כאן אוטובוס.

המשפחה והנכדים לא ויתרו ולמרות הלחץ ארגנו מסיבת פרֵדה מהירה.

אני לא חושב שאגיע לכאן עוד פעם, אך אין מה לומר – זו הייתה בעבורי חוויה מרתקת בעיקר בפן האנושי והישראלי. גם השקט והניתוק השפיעו עליי. הניתוק כאן כל כך מושלם שחלק גדול מהישראלים החליטו לחזור דרך אירופה כדי להתרגל חזרה למערבית ול"רעש" לפני שינתחו בארץ, כדי שחס וחלילה לא יחוו הלם תרבות. המון צעירים בישראל מחפשים מקום מעניין וזול לטייל בו, ואחרי החוויה כאן אני חושב שיש לנו משימה לנסות ליצור גם בישראל פינת חמד שקטה ויפה שתנסה לתת מענה חלקי לפחות לצורך הזה בלי לצאת מישראל.

אחרי שלושה שבועות בגלות, אנחנו חוזרים לישראל ומבינים עוד יותר טוב שאין, באמת אין, כמו ארץ ישראל.

שלכם,
אורי אריאל

מי שמאמין לא מפחד

נחל קטיע

יוחאי כלפון מדרשת אליה
צילום: יהושע לביא

נקודת התחלה: פארק קק"ל – נשר. הפארק נמצא בסמוך לכביש 705 המחבר את נשר וחיפה. אפשר להגיע מכיוון צומת יגור או מכיוון אוניברסיטת חיפה. לאורך הכביש יש שילוט לפארק. הכניסה לפארק נמצאת ברחוב החרוב בשכונת רמות יצחק.

נקודת סיום: בנקודת ההתחלה.

רמת המסלול: בינוני.

אורך המסלול: שעה־שעתיים.

ציוד מומלץ: נעלי הליכה, כובע ומים.

פארק נשר הוא פרי של יזמה מקומית נחרדת, והתוצאות מרשימות. אם בעבר היינו חייבים להדרים לנחל הבשור כדי לעלות על גשר תלוי, הרי שעכשיו יש אפשרות נוספת־צפונית, בנחל קטיע שבפאתי העיירה נשר. השביל המובל מהחניה אל הגשרים **מסומן בצבע ירוק** והוא הוכשר לזכרו של סגן אורי בינמן, תושב נשר שנהרג בפעילות מבצעית בחבונה תשס"ו. בתחילת המסלול מוצבת חנוכיית עץ גדולה המנציחה את אורי ז"ל.

נפלאות האורן המתחדש

השביל יוצא מחלקו התחתון של החניון, שבו יש מתקני שעשועים וספורט ופינות חמד לפיקניק. בחלקו הראשון של השביל נמצאת חורשה של אורן קנרי. אורן זה מתייחד בכמה דברים: ראשית, גזעו צומח בצורה ישרה וזקופה ללא פיתולים ו"התחכמויות"; האצטרובלים שלו גדולים מאוד – כמעט פי שניים מהאצטרובלים של אורן ירושלים; והדבר הכי מעניין בארון הזה הוא היכולת שלו להתחדש לאחר כריתה או שרָפה. כזכור, שרפת הכרמל הגדולה שרפה שטחים נרחבים של אורנים. אורנים אלו מתו בשריפה ואינם יכולים להתחדש מפני שהם שייכים למין אורן ירושלים. הללו מתחדשים רק ע"י נביטת זרעים. האורן הקנרי לעומתם מתחדש בעצמו גם אחרי כריתה, ובצדי השביל פזורים אורנים רבים שנכרתו וחוטרים חדשים צמחו מהם.

געגועים לימי מלוכת הנשר

בהמשך השביל נראה מצד שמאל בינות לעצים את המחצבה ומפעל המלט 'נשר'. הקמת העיירה נשר קשורה במפעל שכן ההתיישבות היהודית במקום החלה מפועלי המפעל שרצו לגור במקום, ובכך לחסוך לעצמם הליכה ארוכה לחיפה מדי יום דרך כפרים ערביים עוינים. כך לאט לאט התפתחה העיר הנושאת את שמו של המפעל. דרך אגב, מפעלי 'נשר' ליד רמלה שייכים גם הם לאותה חברה המפעילה כיום את 'נשר' חיפה. ההשראה לשם הזה לקוחה ממלך העופות, הנשר שבעבר היה כאן המלך. הוא קינן במצוקי הכרמל ואפשר היה לראותו באוויר בכל פעם שהסתכלו השמימה. ההתיישבות החדשה שפגעה בשטחי המחיה הטבעיים שלו, כניסת הנשק החם למרחב והרעלת בעלי חיים שונים שהיו חלק מהתפריט של הנשר, הביאה עליו כיליון מאזור זה – אך על כך נרחיב בפעם אחרת, אי"ה.

גשר צר מאוד

נמשיך עם השביל הירוד אל גדת הנחל ונעלה אל גדתו הדרומית, נעצור במרפסת תצפית ונמשיך עד שנגיע לגשרים התלויים.

אלה שני גשרי פלדה באורך של 70 מטר בערך, הנמתחים מקצה לקצה ומספקים לנו חויה מיוחדת במינה. כשר' נחמן מברסלב אמר ש"כל העולם כולו גשר צר מאוד" הוא לא התכוון לגשר כזה; בגשר כזה כמעט אין ממה לפחד. הגשרים בתקופתו היו הרבה יותר צרים, לא היה להם מעקה והם לא היו בטיחותיים כמו זה. אך גם כאן יש תמיד מי שמפחד... כדי להתגבר על הפחד צריך להבין למה "והעיקר לא לפחד כלל". ניצב לפנינו אתגר מפחיד – מדוע לא לפחד?

פשוט כי 'מי שמאמין – לא מפחד כלל', כי הוא ידע שהפחד הוא רק בדמיוניותו, ובמציאות מי שבאמת שולט בכול ומחליט מה קורה כאן הוא ריבונו של עולם. זוהי תובנה חשובה היכולה ללוות אותנו כשאנחנו עוברים את תקופת החגים ומתכוננים נפשית לשנת עשייה חדשה.

מי שבכל זאת מפחד יכול להמשיך לאורך הגדה הדרומית, השביל (שכבר אין לו סימון) **מקיף את הנחל** (מתחתת לגשר הכביש) וחוזר אל הגדה הצפונית. מהגדה הצפונית נמשיך על ה**שביל המסומן בשחור** אל החניון שממנו יצאנו. השביל רחב ונוח. למשפחות עם ילדים קטנים/עגלות מומלץ להגיע לגשרים שבשביל השחור (היוצא מקצה מגרש החניה) ולא לאלה שבשביל הירוק.

לפרטים והדרכה: יוחאי חלפון – מדרשת אליה
halfon.yo@meliya.org.il 04-6662333

מדרשת אליה
טיולים ויהדות

EXTRA
ניקיון באיכות
מחירים אטרקטיבים למוסדות
רוצים בית כנסת נקי!
052-9770918
ניקיון מוסדות • ניקיון חדרי מדרגות • ניקיון משרדים

סיפור | הודיה |

לב זכוכית

מבוסס על עשרות סיפורים אמתיים

"רחוק מכאן,
במגדל גבוה עשוי אבן,
יושבת לה נסיכה.
כבר שנים שהיא יושבת שם.
ואין משהו שההורים שלה לא ניסו לעשות
כדי להוציא אותה משם.
אבל שום דבר לא הצליח.
המגדל היה איום ונורא,
וכל מאמציהם כשלו"

***

היא מתיישבת מול הדף בחשש, מנסה לפתוח עניינים, לברר עם עצמה מה היא מרגישה, לרקום על הדף את לבה שותת הדם והחבול, להתחיל להוציא את המוגלה ולחבוש.

והמילים שלה לא מחכות לה. זמן רב מדי חיכו לה. הן משפריצות על הדף את כל השתיקות המביכות שבוקעות ממנה כשהיא נכנסת למכולת השכונתית, את אצבעותיהם התממות של הילדים שדוקרות בה כחרבות כל פעם שהיא עוברת על פני גן השעשועים, את הדף מן הלוח שנזרק לפח ומזכיר לה שעוד שנה עברה ושום דבר לא התחדש. הילדה שלה חולה ולה אין מה לעשות מול זה. היא ניצבת מול קירות עצומים ובעיקר מול עצמה, שרוצה להיות אמא ולשמור על הילדה שלה מכל התנינים הנושכים ומהרוחות הנושבות אבל היא מורחקת, צופה בילדה שלה כמו מהר נבו, קרובה אבל לא נוגעת.

היא חושבת על הגדול שלה, שפתאום העז לדבר על זה ושאל: "למה היא לא יכולה להיות נכה נורמלית, אוטיסטית או עיוורת או משהו, וחייבת להיות... משוגעת?" את המילה האחרונה הוא הוציא מפיו כפי שאדם יורק מאכל מקולקל, כאילו משהו בילדה הנפלאה שלה מקולקל, כאילו שלא העולם הוא זה שהשתגע.

היא ניסתה להסביר לו ופתאום קלטה כמה היא לא קולטת כלום. הילדה היפה והמיוחדת והמצחיקה שלה, היא גם מפחידה ומרתיעה ומסוכנת לסביבתה. היא מסוכנת, מסוגנת, מסתובבת בעולם עם אות קין גדול, שהחברה מפחדת להוריד. כמו מצורעת, בחוץ, מנודה.

"את יכולה להרחיק את הילדה הפסיכית שלך מכאן? אולי תלכו מכאן? היא מפריעה לכולם".

היא יודעת שהם עולים על שולחן שבת של כל המשפחות בקהילה. ובתור קהילה כל אחד מרגיש את הצורך להוסיף איזו הערה גאונית או לשאול כל שאלה העולה על רוחו.

במקום לבוא ולנסות לעזור להם, לנצל את הכוח שלהם כקהילה כדי להאיר ולרפד את החיים של הילדה שלה, הם מפנים את כל הכוח ליצירת חזית חדשה, מול הילדה. כאילו שאם יכעסו על זה שיש פה ילדה משוגעת זה לא ייגע בהם, לא יפגע בהם.

והם בועטים בה ומעיפים אותה כל כך רחוק, כמו איזה כדור סמרטוטים, לקרן הזוויות. שלא יחשבו בטעות שמשהו לא בסדר בהם, בקהילה, בחיים הנורמליים־עד־שיגעון שלהם, עם הילדים המושלמים והנשים המדיפות שובלים של התנשאות מִתנחמדת.

הם היו קרובים לארוז את הכול וללכת, לנסוע לעיר אחרת, אולי ליבשת אחרת, ושם לנסות להכות שורש, לגדל את צמח הבר שלה. ורק היגעות שלה הושיבה אותה ואמרה שאין מה לעשות, נלמד לסתום אוזניים ולצעוק חזק מספיק כדי שלא נרגיש שעצוב.

רק אל מול הים הוא והיא עוצרים ומתאבלים קצת על המרחק, על הקושי, ועל הגעגוע לילדה שיושבת בסלון ובלֵבה חומה, בתוכה שתי בנות הנלחמות עד מוות.

מי ידע, אולי עוד ימצאו תרופה לנסיכה שלה. בינתיים היא תמשיך להיות בפינה, כמו גרגר אבק בלתי נראה, שאחרים מדעיפים שיעלם. ואז השקט יחזור, ואז לא יהיה אחר לפחד ממנו.

בינתים היא תמשיך להיות כלואה בתוך עצמה, כמו בתוך שריון.

רחוק מכאן,
בתוך חומות אבן,
יושבת נסיכה.
בתוך חומות האבן, נסיכה עם לב זכוכית.

לטיעה

דיסק
מעולם הפיוט למודרניזציה

נדב גלעד - גדליה

יובל טייב, שמע ישראל

האמנים שכוחם בחסידותם יודעים את נפש הדור באשר הוא ערסוואטוב, ואף הם לא יכולים שלא לתחוב בינות למאמע־לשון שלהם איזה שיר בקצב ים תיכוני מהפנט אוזן ושובה לב. ככה זה עובד באלבומים החסידיים הכי קשוחים. אין מנוס. תשאלו את שוואקי. המזרחיים האלה, קיפחו אותם קיפחו אותם, אך כעת כבר אי אפשר בלעדיהם.

המוזיקה המזרחית הדתית, הקצבית והשמחה, שלא מותירה משהו אחר לעשות חוץ מלקפץ, מתפתחת מאוד לאחרונה ורבע אוזן פיצית על הסקאלה של הרדיו של הספרדים תסביר לכם מיהם המקבילים הנועזים של דודו, אייל, ליאור, קובי ומשה בציבור הדתי.

יובל טייב הוא מוותיקי הסצנה הים תיכונית. עוד בטרם הייתה כזאת הוא היה שם, מסלסל בקולו פיוטים מבית אמא. דברים שצריך בשבילם הרבה לב יהודי חם, למען האמת. אך היום טייב זז קמעא או קמעתיים לכיוון המדויק. באלבום 'שמע ישראל' הוא שחרר כמה להיטים קצביים וקליטים שכיף לשמוע, ולא צריך להסביר יותר מזה במוזיקה הנ"ל.

'יום יבוא', 'עם אחד' שהלחין עדי לאון מהיוצרים של 'מי שמאמין' – שיצאו כסינגלים, ו'הילה זה קורה לי', הם קטעי חובה, וגם 'הללויה' המרגש של הכותב המעורב שמואל יונה (חיים ישראל ועוד) שפרגיגו אותו (הלבשא אותו על לחן פורטוגזי, לא להאמין).

אף שלעתים קופצת באלבום הזה עננה מזרחית כבדה שמזכירה לנו את סלסול בית אבא־טייב (האמא הפסיקה לשיר משום הדרת נשים), אפשר לומר בהחלטיות שהמודרניות הקלילה, היים תיכונית הבלתי מחויבת לסלסול עמוק, היא השולטת כאן (בקול ב)רמה. מאידך גיסא, מעריצי טייב לדורותיו המפורטים לא יתאכזבו כשיימצאו כאן קטע משובח על טהרת הערבית, טבול בלחן מצרי שחותם את האלבום, או צלילים שהולחנו אצל התורכים, טרם פרשיית המשטן, מן הסתם.

לראשונה בישראל:
הסרת משקפיים ללא כל מגע בעין!!!
מחיר קבוצתי
www.shukid.com
לבדיקת התאמה ללא תשלום:
054-6799933 (איתן)
אסותא הסרת משקפיים בלייזר אופטיק
רואים שזה בטוח!

הקפות שניות בקציר

מאות אנשים חגגו בהקפות שניות האיזוריות של מועצה איזורית מנשה שנערכו בישוב קציר ביוזמתו של יו"ר המועצה הדתית מר אשר אופנהיימר. את המשתתפים בירך הרב שטרן רב המועצה והישוב כפר פינס. באופן מסורתי התארחו בחוגגות תושבי טל מנשה מצפון השומרון. זה לצד זה רקדו עם ספרי התורה תושבי ישובים דתיים וחילוניים, קיבוצניקים ומתנחלים. השמחה והאחדות ששררו בין כלל המשתתפים, באו לידי ביטוי היטב במעגלים הרבים שלא פסקו לאורך ההקפות.

צעירי הנהגת האיחוד הלאומי שמחים בתורה בדרום תל־אביב

ביזמת ההנהגה הצעירה של האיחוד הלאומי ובשיתוף הגרעין התורני שקמים, הגיעו מאות צעירים וצעירות דתיים לחגג את שמחת תורה בדרום תל־אביב. הצעירים עברו בין בתי הכנסת בשכונות וחיזקו את המניינים. מאות משפחות פתחו את חלונות הבתים והסתכלו בפליאה ובהתפעלות בצועדים שעברו ברחובות בשירה וריקודים, חלקם אף הצטרפו לרוקדים. עשרות תושבים ניגשו, בירכו, וביקשו להודות לחבורה על הרמת הרוח בחג ועל האווירה המדהימה. הבנים והבנות נבוכו מעט לשמוע צפירות הזדהות והערכה מנהגי מכוניות שחלפו בכבישים. בבית כנסת אחד הודיעו המתפללים לצעירים שהם חייבים להישאר גם לסעודת חג עם קהילת בית הכנסת וכרתו עמם 'חוזה' להגעה גם בשנה הבאה.

תושבי העיר סיפרו לחברי ההנהגה הצעירה על המצוקה הקשה בדרום העיר, שמתרוקנת מתושביה הוותיקים ומוצפת במסתננים.

במוצאי החג הצטרפו בהתלהבות תושבים רבים להקפות השניות בהובלת צעירי האיחוד הלאומי. אסף דנוך, יו"ר ההנהגה הצעירה, אמר: "יש בדרום תל־אביב גיבורים רבים ששומרים על זהותה היהודית של העיר העברית הראשונה. אנו מצדיעים לגיבורים אלו ולגרעינים התורניים שמחזקים ום יום את הנוכחות היהודית בעיר".

איתי גרנק, מנכ"ל גרעין שקמים, מוסיף: "השנה הגיעו לדרום תל־אביב מאות צעירים וצעירות וסייעו לחזק כמאה בתי כנסת. אפשר היה לראות את הדמעות בעיניים של התושבים מרוב התרגשות. אנו מקווים שהשמחה הזאת תמשיך להאיר את דרום ת"א כל השנה".

להצטרפות להנהגה הצעירה: אסף דנוך - 052-5665632
להצטרפות לגרעין שקמים: איתי - 052-8119607.

עצת נפש
מרכז סיוע והדרכה בנושאי זהות, מיניות והתמכרות
קו הסיוע לנערים וגברים
02-6541899
שמירת הבריתות | אובססיה מינית | התמכרות לאינטרנט | טיות הפוסות
פעילות קו הסיוע הטלפוני בימים ב'-ד'-ה' בין השעות 20:00-23:00
מידע נוסף: www.atzat-nefesh.org

אירוסים

סיבוב שערים בחשוון

מתחילים את השנה ה־12 בסיבוב שערים בראש חודש חשוון. שתים־עשרה שנה שבהן מדי חודש בחודשו מגיעים מאות ואלפי יהודים לשמוח ולהתפלל בשערי הר הבית. מוזמנים להצטרף ביום שני, כ"ט בתשרי, אור לראש חודש חשוון, ב־19:00 בכותל. לפרטים 1700-707-021.

מסע התחברות לעצמנו והתפתחות אישית עם מיכי יוספי

המסע בעקבות הרועים הצדיקים שעורדים לנו להתקדם ולהתחבר לבורא עולם. והפעם, בעקבות המהר"ל מפראג. נ' עד י"ב בכסלו (23-26.11). ההדרכה בשיתוף המדריך מאיר שוורץ. להרשמה - מנחם שטיין 050-2222459.

שיעורים

שיעורי תורה בסניף בנ"ע נתיבות

שלוש פעמים בשבוע שיעורי תורה עם הרב הראל אלעדי. ימים ראשון, שלישי ורביעי בשעות: 18:30-19:30. כיבוד למשתתפים. לפרטים 050-5227015.

"להתחיל מבראשית" - שיחה עם הרב שרקי בנושא

קהילת בית יהודה (רח' שושנה 18, קריית משה, ירושלים) מזמינה את ציבור הצעירים והצעירות למפגש שיתקיים א"ה במוצ"ש פר' נח, ד' בחשוון תשע"ג (20.10) בשעה 19:45 עם הרב יהודה בן ישי שליט"א, ראש מכון אורה. הרב ידרוש בנושא "להתחיל מבראשית". לפרטים: 052-5802459 tzeirimtzeirot@gmail.com (לגילאים עד 35) יוגש כיבוד קל, עלות: 20 שקלים לכיסוי ההוצאות.

הרצאה שלישית בסדרה עם אילת בוכניק

סקירת השלבים ההתפתחותיים בתהליך הגדילה של בנות, מה מזמן כל שלב, על כוחה של התגובה ההורית מהינקות ועד ההתבגרות, להפוך אבני נגף לאבני דרך, מה לומר ומתי והאם נכון להגיב ואיך. המפגש יתקים ביום שני ו' בחשוון (22.10) בשעה 20:00 ויימשך כשלוש שעות, באולם של ביה"כ "הדתי־לאומי, רח' חי טייב 22 הר נוף ירושלים. להרשמה היכונו ל"פעמיין" www.pmy.co.il לימור 050-2023887. **לנשים בלבד.**

שיעור של הרב דב ליאור

שיעורו החודשי של הגאון הרב דוב ליאור שליט"א יתקיים א"ה ביום חמישי ב' בחשוון (18.10) בשעה 20:00 ב"בית הרב", רח' הרב קוק 9 בירושלים. הציבור מוזמן.

אבדות

במוצאי שבת פרשת וילך נמצאו **משקפי שמש** באחד מתאי שירותי הנשים בתחנה המרכזית בירושלים. אפשר לקבל את המשקפיים על פי סימנים במספר 054-2636199. שבת שלום ושנה טובה!

לפני כחודשיים נמצאה **טבעת** בקו 3 החוזר מהכותל. אשמח להשיבה ע"פ סימנים. 052-3909823.

דרושים

דרושה בת שירות לאומי לשליחות מאתגרת ורבת פיפוק עם ילדים מקסימים בכיתה תקשורתית בכפר סבא. סיגל 054-6415333.

מחפשת שירות לאומי או צבאי משמעותי וחווייתי - עמותת 'לטם' היא המקום בשבילך. בנות שמעוניינות לשלב **הדרכת טיולים ועבודה עם אוכלוסיות מיוחדות** מוזמנות ליצור קשר. המיונים מתחילים בקרוב. לפרטים נוספים היכנסי לאתר: www.lotem.net או צרי קשר בטלפון: דליה 052-8718134.

שונות

סדנת פסיכודרמה למציאת בן הזוג, בגבעת־שמואל

הנכם מוזמנים לסדנת פסיכודרמה לרווקים ולרווקות המשלבת עבודה עם דרמה, עולם הנפש והיצירה בתור המרחב האישי, הזוגיות וחיפוש בן הזוג לחיים. מנחה - אסף פניאל, במאי,שחקן ופסיכודרמטיסט -בוגר תיאטרון אספקלריא ותיאטרון רחוב ירושלמי. המפגש יתקיים א"ה במוצ"ש פרשת בראשית (13.10)אור לכ"ח בתשרי בבית הכנסת של קהילת "לכו נרננה"- מניין קרליבך, רח' ביאליק (פינת בגין) גבעת שמואל (ליד ב"ס "מורשת זבולון) בשעה 20:30. יוגש כיבוד קל. דמי השתתפות לכיסוי הוצאות: 20 שקלים.

עצמלות כלה
אצל המעצבת
אסתר
קרית אתא
04-8450804, 04-8443119
שמלות ערב גם למשפחה
20 שנות מוניטין
אפשרות להשכרת שמלות כלה
050-2503169

אירוח בפרי
בקריית־שמונה
04-6940351 052-4261184
• פינות ישיבה בין עצי הגן • מיזוג מלא
ומלווזיה בכבלים • בית-כנסת קרוב •
קיימרינג מהדרין • הנחות לאטרקציות
מאמים לנוחות ומשפחה

"אמנה"
אולפנת בנ"ע כפר-סבא
תרומת כלייה לבוגרת שלנו
נשואה בת 42 + 4 ילדים
'כל המציל נפש אחת מישראל - כאילו הציל עולם ומלואו'
לפרטים נא לפנות בהקדם לשלומית: 0542-213112

עיר דוד
ירושלים מקדמת
לגן לאומי עיר דוד
דרושים/ות
עובדים/ות לחפירות ארכיאולוגיות
• עבודה סאומצת • משמרות
• עבודה מועדפת • התחייבות לשנה
להשארת פרטים: job@cod.org.il

מאות בני נוער השתתפו בהושענוער בבנימין

ליל הושענא רבה

ערב זה מתקיים בשנים האחרונות כמסורת של המועצה האזורית נחל שורק, בברכתו של ראש המועצה, אלי אסקוזידו, ובהפקת מחלקת הנוער ומתמנ"ס. בני נוער הגיעו מכל יישובי המועצה, ועוד רבים הגיעו מערים וממועצות אזוריות שכנות, ואף מערים מרוחקות יותר. בתחילת הערב התקיימה שיחה מפי הרב משה רוזנבאום בנושאי אקטואליה, ולאחריו פתיחה בדברי ברכה מפי ראש המועצה. בהמשך, שיחה מפי הרב יהושע פרידמן בנושא מלחמות דוד (האושפיזין השביעי), ומלכות שלמה בונה המקדש. בסביבות השעה 1:30 האולם היה צר מלהכיל את הציבור הרחב של בני נוער ומבוגרים רבים, שבאו להקביל את פניו של הרב שמואל אליהו. במעבר מהיר (ללא הפסקה) זכו בני הנוער לשיחה מתובלת בדברי טעם, בדיחות וסיפורים מצחיקים, מפי הרב יצחק פנגר. בסביבות 3:30 הזמר יונתן רזאל עולה לבמה במופע ייחודי שלפני עלות השחר. מי שלא ראה את מאות בני הנוער רוקדים, שרים ושמחים בהושענוער השנה - לא ראה שמחה מימיו.

התיירות מחזקת את ההתיישבות

רבבות מטיילים פקדו בימי חג הסוכות את אתרי התיירות והטבע של חבל בנימין, להערכת המארגנים יותר מ־45 אלף מבקרים, רבים מתוכם ישראלים שלא ביקרו באזור הזה מעולם. המטיילים הרבים הגיעו הודות למבצע תיירותי רחב היקף של המועצה האזורית מטה בנימין אחרי קמפיין חשיפה רחב לאתרי התיירות של האזור. בנוסף הוקמו שירותי מידע מתקדמים כולל מרכז מידע טלפוני גדול ואתר אינטרנט ייעודי, הוקמו תחנות מידע בצמתים מרכזיים שבהן חולקה מפת התיירות של חבל בנימין, וכן עלון עם פירוט של כלל הפעילויות בחג.

אבי רואה, ראש מועצת מטה בנימין, שמאז נכנס לתפקידו הקים מנהלת תיירות במועצה הדחף רבות את הנושא, אמר: "חשוב לנו לחבר את כל חלקי העם אל ההתיישבות, אל המורשת שלנו, אל המקומות שבהם התרחשו סיפורי התנ"ך, ואת זאת אנו עושים באמצעות פיתוח התיירות ודיירת הארץ". לאחר ארבע שנות השקעה בתיירות מרגישים בבנימין שעלו על הדרך הנכונה. המבקרים באזור יכולים להגיע למרכז המבקרים הגדול של המועצה שבו מוצגים שלושה מיצגי מולטימדיה מהרהיבים מהמתקדמים בעולם, המספרים את סיפורו ההיסטורי של חבל בנימין. עוד יכולים המטיילים ליהנות בעשרות מעיינות, אתרים ארכאולוגיים, חניוני פיקניק, מסלולי נחלים ומסלולי אופניים מסומנים ועוד.

"במועצת בנימין שואפים להפוך את בנימין לאזור תיירותי מוביל", אומר משה רונצקי, מנהל מחלקת התיירות במועצה. "יתרונו של האזור הוא בנופים המדהימים, בתוכן העשיר של סיפורי התנ"ך שהתרחשו על כל גבעה כאן וכן בקרבתו הרבה לגוש דן ולירושלים. כל היתרונות הללו יכולים בהשקעה נכונה ובפיתוח תיירותי להפוך את האזור לאטרקטיבי ביותר".

בבנימין לא שוקטים על השמרים וכבר מתכננים לחג החנוכה הקרוב, שבו יתפתחו למבקרים כל אתרי קרבות המכבים, בתי בד לייצור שמן זית, אתרי גבורה יהודית ועוד, וכן יתבצעו מגוון סיורי חנוכה ייחודיים וייפתחו מסלולי אופניים אתגריים. לפרטים נוספים אודות אתרי התיירות והטבע ואירועים בבנימין - אתר תיירות בנימין: www.gobinyamin.org.il

חוויה מרוממת בשמחת החג בחברון

אירועי חג הסוכות נחגגו בחברון באווירה מרוממת ובשמחה המונית. כ־50 אלף איש נהרו לחברון לשמוח בשמחת החג ולהשתתף בחוויה היהודית המיוחדת בעיר האבות שאורגנה ע"י עמותת מחדשי היישוב היהודי בחברון. את פני הבאים קיבלו דוכני מזון ומשקאות, סוכה מרווחת שהוצבה ע"י המועצה הדתית, הפעלות ומשחקים לילדים, זמרי רחוב וסיורים מדרכים ללא תשלום בהדרכת מדרשת חברון. 'הכנסת אורחים חברון' פתחה סוכה וסיפקה אלפי ארוחות מלאות במחיר סמלי. בין האתרים המיוחדים שנפתחו לקהל לרגל החג היו מערת עתניאל בן קנז וסמטאות העיר העתיקה (ה"קסבה") על אתריהן היהודיים העתיקים והמרתקים. שני בתים משכו תשומת לב מיוחדת - "בית השלום" ו"בית המכפלה" שנרכשו ע"י יהודים, אך עדיין עומדים ריקים ומצפים לאישור הממשלה לשוב ולגור בהם.

אלפי היהודים שמילאו את רחובות העיר היוו פסיפס צבעוני, מרתק ומגוון, שכלל יהודים מכל העדות, הדעות, הקהילות והגלאים. בין הבאים היו מאות יהודים שהגיעו מחו"ל בסיוע ארגון 'קרן חברון' כדי לחגוג את הקמת "גן שיקגו" ליד מערת המכפלה. המערה נפתחה כולה ליהודים, ומבקרים ומתפללים מילאו את כל האולמות בכל שעות היממה.

חוויה מיוחדת הייתה תפילת החג ואמירת הלל עם הזמר החסידי שלמה כץ, תלמידו של הרב שלמה קרליבך, שהפעים את הקהל בניגונים סוחפים. החל משעות הצהריים נאספו אלפים ברחבת המערה להשתתף בהופעות הזמרים החסידיים הידועים - אחדי דוידי, חיים ישראל, אבי גסנר ועמי כהן. חתמה את אירועי היום הופעתו של ענק הזמר החסידי הבינלאומי מרדכי בן־דוד ובנו יידל ורדיגר, והם הקפיצו את קהל האלפים באווירה מרוממת ובהתלהבות אדירה. מרדכי בן־דוד חזר לחברון אחרי הפסקה של שש שנים, ונוכחותו חשמלה את האוירה. ואנשי חברון מתחילים כבר להתארגן לקראת האירוע הבא - שבת חיי שרה.

בס"ד
לבית חם שעלי תקוה בבית שמש
דרוש/ה
מדריך/ה
חברתי, טיפולי, חינוכי ל-1/2 משרה ולמשרה מלאה.
אם את/ה מחפש/ת מקום בו תוכל להיות מבוגר משמעותי, משפיע לילדים ולמבוגרים
מקומך איתנו,
במועדוניות לילדים בסיכון של רשת שעלי תורה.
הדרכה וליווי ניתנים במקום.
לשליחת קורות חיים: estherbhst@gmail.com

גלה
מגה הצגות מוזיקליות, נרחב מחסנים
הקשבה ראשונה לשירים, 30 דצמבר
גלה גשם של אירועים
אירועי חודש תשרי חשון התשע"ג אוקטובר 2012
מוצ"ש 21:00 כ"ז תשרי 13.10.12
יפי ריבו
סיבוב הופעות חדש להשקת הסינגל הראשון "תנו צונף אהבה"
מתוך אלבום הבכורה שיראה אור אוטוטו.
בהופעה יהיו שירים מתוך האלבום לצד שירים ידועים בגרסאות מיוחדות.
30 ₪
שלישי 20:30 ל' תשרי 16.10.12
חברותא בקפה
זוגות נפגשים לכוס קפה, מאפה ומקורות.
לעצור את הימים, לגלות את האהבה בעיניים חדשות.
בהנחיית מירב ושמואל שפירא.
כולל שתיה וארוחה קלה
הרשמה מראש: צביה - 054-7723042
80 ₪ לזוג
חמישי 21:00 ב' חשון 18.10.12
שירה בציבור למתקדמים
ששון החוקר כבר פה.
זו סיבה מצוינת להכנס לאווירה עם שירי הסתיו היפים ביותר שנכתבו כאן.
צליל וסלעית בין עם הפסנתר והשירה, מגישים ערב מהנה ובלתי נשכח.
הרשמה מראש ב- 054-6940001
או ב- www.tslil.net
65 ₪
מוצ"ש 21:00 ד' חשון 20.10.12
משה להב והטיש הגדול
משה להב יסד תופעה ישראלית ייחודית - "הטיש הגדול", בכל ערב מחדש מצלצלים הב לבטיש ולהטשיר את הקהל בדת שיח מילולי ומוזיקלי. ישראליות במיטבה! מומלץ מאוד.
40/50/60 ₪
מכירה מוקדמת 03-9125222
Gula.fun@gmail.com | www.gula.org.il
שמואל הנביא 7 פ"ת | טלפון 03-5359963 | פקס: 03-7444600

"הלל" חוגג 4 שנים
עם
הרבנית ימימה מזרחי
בריאיון מיוחד
על ההיריון והלידה האחרונים בגיל מבוגר
על החידוש שיש בתורה הנשית־ביתית
ואפילו על קייט מידלטון....
ועם הגרלה שאסור לפספס!
גלון מראשון - יש לאמר לכפר
חדשו
אודהליה ברלין בטור אישי חדש
כל הסודות באפיית שמרים
טורים ייחודיים: פוריות, הנקה, תזונה ותנועה, אמנית החודש, רווק ורווקה, בשדה המחקר, המלצת החודש, הרשות לרפא ועוד
המשוררת והסופרת רבקה מרים בריאיון אישי מרתק
הגרלת ענק שאסור לפספס!
40 לילות בצימר זוגי / משפחתי
40 ספרים
40 דיסקים
40 כיסויי ראש
ועוד עשרות מתנות שוות!
פרטים בגיליון מרחשוון
'הלל' מלווה אותך כל החודש עם הנשאים שמעניינים אותך, מזוויות חדשות ועם כלים להתמודדות.
שלום בית, זוגיות, חינוך, ילדים ונוער, מודעות, נשיות במעגלי החיים, טיפוח, מערכות יחסים, כלכלת משפחה, אופה, תזונה, עיצוב הבית, בישול איכותי, טכנולוגיה ועוד.
מיטב הכותבים והמתראיינים בגיליונות איכותיים, עמוקים ומוקפדים.
אל תישארי מאחור, 'הלל' מתחדש ומזמין אותך להצטרף!
ההצטרפות ללא התחייבות ובתנאים מיוחדים
הלל. זה הזמן שלך: וכך בזמן להביר!
www.halel4U.co.il 054-9393030

רשות הדיבור

reshuthadibur@olam-katan.co.il

תגובות ל'בלדה לעוזב קיבוץ'

גאה בדרך הקיבוץ

שמעון שורק, חבר קיבוץ שדה אליהו

במאמר שהתפרסם על הקיבוץ הדתי צוטט רב, יליד קיבוץ, עלום שם שכונה "שלום".

בין יתר הדברים החמורים והקשים שאמר צוין בכתבה שהקיבוץ של אותו רב לא הסכים שילך ל"הסדר מרכז" (עקב גישה מחמירה בהלכות צבא) – קשה לי להאמין שבוגר ישיבה שקבעה סדר יומי בשמירת הלשון, ושראשה, הרב צבי יהודה זצ"ל, הדגיש את החביבות של תנועת הקיבוץ הדתי עקב מסירות הנפש שלה בעבודת הקרקע של ארץ ישראל, היה מסוגל לכתוב דברים אלו לפני יום הכיפורים, ולזרוק אבן גדולה לבאר שממנה שתה בילדותו, שבטוח מימנה את לימודיו, ושנתנה בית וחסות להורים שלו.

הדברים שנכתבו הם הוצאת שם רע לציבור שלם, תחת הסתתרות מאחורי שם כינוי שהוא אחד משמותיו של הקב"ה. די בכך מבלי לציין שאף שלא הכול מושלם (כמו בכל קהילה), המצב ב"ה שונה לגמרי ממה שאמר הרב. אני מודה ליושב למרומים שזיכה אותי ללמוד במוסדות התורה של התנועה, לבנות בה את ביתי, לגדל בה את ילדיי ולהיות שותף בקהילה המשתדלת לקיים את "בכל דרכך דעהו".

האומנם הגיעה השעה לעלות בהר?

אמנון שפירא, קיבוץ טירת צבי,
יו"ר 'מעלה' – המרכז לציונות דתית

לפני שלושים שנה כתב הרב שג"ר כך: "דומה כי מאז קום המדינה לא היו פירוד, פילוג, שנאה וקטטה בין הקבוצות השונות בעם, כמו בתקופה האחרונה... וגם המחנה הדתי עצמו אינו אלא רסיסים ורסיסי רסיסים של פלגים ודעות. הפילוג הזה מביא לציניות ולאבדן כיוון לאומי" (**ביום ההוא**, עמ' 193). ומה שכתב אז, למרבה הצער נכון גם היום, וכפי שנחשף לפני שבועיים, עת קראתי ב'עולם קטן' את הכתבה המרכזית על הקיבוץ הדתי שבחלקה הגדול היא חיובית, ויש להודות עליה; אך במשפטים ספורים של "הרב שלום" האנונימי, היא הופכת את פניה לפוגענית (ועוד בצמידות ליום הכיפורים, היום הכי מתאים להכות על החזה של האחרים).

'עולם קטן' מעולם לא היה מעלה בדעתו לכתוב כתבה מכלילה כזו על "החילוניות בהתנחלויות ביש"ע", אף ששם, כמו בכל מקום ובכל זמן בעולם היהודי, מאז היותו לעם, התופעה קיימת. אדגיש ואבליט שמעולם לא עלה בדעתנו להתעלם מתופעות לא רצויות; ואדרבה, אנחנו, כמו כל קהילה יהודית אחראית, משקיעים המון בחינוך; אבל המגמה של הכתבה להתייחס לתופעה פרטית, ולנסח אותה כך שתובן שהיא כללית, אינה ראויה, והריהי לשון הרע, מהחמורות שבעברות שבין אדם לחברו.

ועם זאת, יש ללמד זכות על הכתבה, כי היא עזרה לי להבין משהו. רק לאחרונה קראנו כיצד יהודים העולים להר הבית אינם רשאים להתפלל שם, ומי שמניע את שפתותיו מיד מושלך על ידי שוטרים יהודים לכלא. לקרוא ולא להאמין. במחשבה שנייה, ייתכן שצדקה עושה עמנו הקב"ה על שאינו מאפשר לנו לעלות בהר. בניין המקדש, מורים לנו חז"ל תוך פירוט הסיבות שהביאו לחורבן הבית, מתחיל בתיקון המידות החברתיות. וכאשר עיתון בעל מגמה תורנית מלעיז באופן גורף על קהילות יהודיות שלמות, אני מתחיל להבין מדוע לא זכינו עדיין לעלות בהר. ועל תובנה חשובה זו תודתי העמוקה לעיתון 'עולם קטן'.

התנצלות

בכתבה "בלדה לעוזב קיבוץ" לא השכלנו להסיר מתוך דבריו של אחד המרואיינים דברים שאמר על מקווה הטהרה בקיבוץ. בזאת שגינו באיסור לשון הרע **שאין להאמין לו ובוודאי שאין לפרסמו.** אנחנו מבקשים את מחילת אנשי הקיבוץ הדתי, ובפרט את מחילת רבניהם שהוחשדו על ידנו בהאשמה חמורה.

יהי רצון שלא יצאו עוד מכשלות מתחת ידינו.

מערכת 'עולמקטן'

עוד משהו קטן על האינטרנט הסלולרי

אברהם

לא כולם מבינים או לפחות מודים עד כמה צדקה עדי במאמרה על הסכנה באינטרנט הסלולרי. המצב שבו אפילו לא צריך לשבת ליד המחשב כדי לגלוש רחוק הוא מסוכן מאוד, ומי יודע להיכן יתפתח בעתיד.

ברור שהפתרון של עדי, לעבור לטלפון "מאושר", אינו מתאים לכל אחד. שהרי לא כולנו נסכים לותר על הודעות כתובות ולהחליף מספר.

אז מה שאפשר לעשות בינתיים הוא לחסום את האינטרנט הסלולרי. אפשר באמצעות שיחת טלפון או גלישת אינטרנטית קטנה שבה נותנים הוראה לחברת הסלולר לחסום את הגישה לאינטרנט (או לרכוש מכשיר מתאים כמו אלו שיצאו לשוק לאחרונה). נכון, זה לא קל בכלל, במיוחד אחרי חבילות הגלישה החינמיות החדשות, אבל שווה מאוד את המאמץ.

אז אם אתה או את כבר חסמתם את האינטרנט הסלולרי שלכם שלחו לנו מסרון ל052-3114334 או דוא"ל ל-hamonorot@gmail.com (לא דרך הטלפון הסלולרי...), ואולי נוכל ליצור יחד קבוצה גדולה של כאלה שהסירו את הסכנה הזאת מהם וממשפחתם (מי שמוכן לעזור בהפצת העניין שיציין זאת בהודעתו).

למורָה לאנגלית שלום!

נ'

אני כותב לך 'שלום' כי זה מה שאני רוצה שיהיה בשיעור שלך – שלום! שלום בין הכיתה ובינך. כן מה לעשות, השיעורים שלך הם... מלחמה!

את נכנסת לכיתה באיחור של עשר דקות, גולשת לאחר מכן להפסקה כאילו אנחנו אלו שאיחרו. את בודקת שיעורי בית וגם אם התלמיד שכב אתמול עם 40 מעלות חום במיטה – הוא מבחינתך יצא אשם! תמיד את תגידי 'יכולת להשלים בהפסקה'. את ממשיכה בשיעור ובלי שאף אחד שם לב שאת עוברת בשניות מ־present ל־past את עוקצת איזה תלמיד עם החומר של שלשום (מה לעשות ששלשום הוא לא היה!).

טוב, אני לא אומר שאנחנו צדיקים תמימים, אנחנו לא. אבל אולי היינו יכולים להיות קצת כאלה אם היחס מצדך היה טוב יותר.

נשאר לנו יחד עוד שנת לימודים שלמה! אני מרגיש שהמצב הוא סיוט, ואת? זה בכלל מעניין אותך? רק רציתי לברר אם את יכולה להתחשב קצת יותר.

ממני, תלמיד.

תגובות ל'אח – מה שעוללנו לגמרא'

כל הכבוד על האומץ

אורי חן

קראתי את המאמר של נדב גדליה־גלעד על לימוד הגמרא, ואני חייב להגיד לו יישר כוח גדול על האומץ להוציא את הדברים החוצה. אני יודע שמדברים על זה המון, וגם כאן כתבו על זה פעם, אבל הפתרון שהציב גדליה לעניין פשוט גאוני. ולא, אני לא מגזים.

"להעיף לכל הרוחות את בחינות הבגרות בגמרא", זה אומץ, תעוזה, אבל רק ככה נוכל לגדל דור שידע אהבת גמרא מהי.

הפתרון הנוסף שהציע גדליה מדבר על הפרדת הבגרות מהגמרא ותגבור שיעורי גמרא למען "אהבת הגמרא", מה שנקרא "בשביל הכיף". זה אמנם הרע במיעוטו, אך זה אפשרי הרבה יותר מהחלום שיום אחד לא תהיינה בחינות בגרות בגמרא בכלל. ואולי זה גם יותר ישים בפועל במערכות החינוך הקיימות בישיבות התיכוניות.

ככה נוכל לגדל בני תורה אמתיים, כאלה שיודעים ואוהבים ללמוד כמו שהם יודעים אנגלית ומתמטיקה.

מתי תבוא המהפכה

משה, באר־שבע

קודם כול תודה על המדור הקבוע בעניין המוזיקה אשר נכתב בטוב טעם ובסגנון הנכון. רציתי להגיב בנושא החשוב מאוד שבו נגעת, חוסר החשק הבלתי נתפס בלימוד גמרא. אני זוכר איך המחנך שלנו היה מנסה לעודד אותנו שאוטוטו מסיימים את שיעור הגמרא ועוברים ל... מתמטיקה.

למה היום כל ילד חרדי יודע גמרא יותר טוב משמיניסט אצלנו? אנחנו לא חכמים פחות, אלא שהכול עניין של חינוך ועל מה גדלים. הלוואי שתבוא המהפכה.

הגמרא כמיקרוקוסמוס

אבישי פרי

בשפתו כובשת־הלב עוסק נדב גדליה־גלעד בסוגיית הגמרא במגזר, והיטיב בהחלט להביע את שורשה של הבעיה: הפיכת שעת לימוד הגמרא לשעה צוננת שאינה אלא אמצעי לציוני מבחן.

צדק גם צדק האיש, אך גם שגה בהעלאת הסוגיה המהותית. לדעתי, בעיית לימוד הגמרא והיחס אליו היא רק קצה הקרחון. היא מיקרוקוסמוס לסוגיית היהדות בציבור הדתי־לאומי בכלל.

בלי להכליל כמובן, תוכלו למצוא היום רבים שנשמת היהדות נסה מהם. התפילה בבוקר הופכת אצלם לעול של "קריאת טקסט" מתישה, והנחת התפילין לעול פיזי. הנשמה, העומק, התוכן נעלמים כאילו לא היו. החיבור לאלוקים קפוא כשלג סיבירי ומעיק לעתים.

היטיב לחדד את הבעיה הזאת קובי אריאלי. במאמר נוקב ונועז שפרסם פעם בעיתון 'מקור ראשון', הוא תמה, כאילו בתום: מדוע הציבור הדתי־לאומי, בחלקו, איננו יציב? מדוע הוא שורץ בחסידויות השונות ומרגיש שם "בבית", ולא שותה ממימיו שלו? מדוע הוא מחפש את עצמו במקומות "רוחניים" אחרים וחש נבוך ומבולבל? חצי־התשובה, כנעוצה בשאלת חכם, או בשאלה החכמה, הוא האמור: הפכנו את עולם הלימוד שהיה לנכס היסטורי כביר ורב־עצמה, משהו שמפכה בנשמתך והופך אותך לאישיות מעודנת יותר, לעוד "פקולטת ענק" ללימודי תלמוד בבר־אילן.

הציבור הזה נכנס לבטן הקונפליקט הזה כשעלה על הפרק הדיון בהכנסת יו"ר תנועת 'ישראל שלי' לפריימריז ב'בית היהודי'. כשאתה מתייחס לדת כאל משהו שמבטא את מהותך, כמשהו "נשמתי" של ה"אדם" שבך, לא יעלה בך הרהור קל בכלל שתוכל להכניס אישה שאינה דתית למפלגה שלך.

הבעיה, כאמור, לא תיפתר באמצעות "תרופה מקומית". היא טעונה "טיפול שורש" ביחס עמוק ועצמתי יותר ליהדות. אולי זה יקרה בשעה שניתן ללאום את מקומו הראוי ואת הדת למקומה הראוי ולא נמציא דת חדשה של בלבול ותוהו בין שני העולמות. "יהדות ישראלית" שיצרה בגאון הדתיות־לאומיות, קיררה את האמבטיה והפכה אותה לבור נשבר, כזה שלא יכיל המים.

עכשיו תבינו מדוע הצעירים יחפשו עצמם בטרנד של ברסלב, של ריקודים צוהלים בקרלין או פשוט יסטו לעולם הישיבות הליטאי החם והיוקד אש של תורה.

בעל "אייפון" טמא צא ממחננו!

תגובה ל'מאושרת'

אושריאל בוברים

ראיתי פאשקוויל בעיר קודשנו אשדוד תובב"א שאומר שכל בעלי מכשיר האייפון טמאים וחוטאים לכתחילה, והחלו בי מחשבות.

אכן, בדורנו יש סכנה מתמשכת של שמירת העיניים בכל יום, בכל מקום ובכל שעה, וכל שכן כשיש בכיסנו מכשיר שכל עולם החטאים והכפירה נמצא בו ממש במרחק נגיעה.

זה צד אחד.

אך מצד שני במכשיר האייפון יש כל כך הרבה יישומים של ספרי קודש שאפשר לעיין וללמוד בהם, יש גם יישומים של שיעורי תורה מוקלטים ואפילו שיחות בווידאו.

אז מה עושים? יש לי עצה בשבילכם. יש בהגדרות המכשיר פונקציה שנקראת "הגבלות" ובעזרתה אפשר להגביל כל דבר במכשיר ע"י קוד סודי.

* נשוי? מה טוב! תן לאשתך לחסום לך ב"הגבלות" את כל היישומים הכרוכים באינטרנט (בקוד שרק היא יודעת) וכך תינצל מכל חשש.

* רווק? פנה לחבר טוב שיחסום לך ב"הגבלות" את כל היישומים הכרוכים באינטרנט (בקוד שרק הוא יודע) וכך תינצל מכל חשש.

רוצה להוריד יישומים של ספרי קודש? פתח את האינטרנט רק בנוכחות אשתך או החבר ותן לו/לה לסגור הכול מיד לאחר מכן.

והנה לנו מכשיר דור 3.5 ואפילו דור 4 למהדרין ללא כל חשש שהוא לנפילה בשמירת העניים ח"ו.

ב"הצלחה לכולם.

תמיד בתקופת החגים ז"ל

תמיד תקופת החגים מציפה אצל אנשים תחושות של עצובות מעורבבות בשמחת החג. לרווקים זה מזכיר עד כמה הם לבד עם כל הרוח המשפחתי, אצל האנשים שאיבדו את יקרהם מתחזק הגעגוע, לאותם חיילים ששומרים עלינו שומעים את הקולות של משפחה בראשם והריח של אוכל מטפס לאף בשעת השמירה, ואני..

אני מהקבוצה השנייה

עברו עשר שנים.

ועדין אני אותה ילדה קטנה שמחפשת בבית הכנסת מלמעלה את הכיפה של אבא, הריח שהיה שייך רק לו. את מקומו בבית כנסת תפס אדם אחר, מקום בקצה התור, במרכז אבל בקצה.

בדיוק מה שאני מרגישה עכשיו. החג במרכז העניינים אבל אני עדין בקצה, לא משחררת, לא נותנת לאיש להיכנס לי ללב, הוא אטום מבכי של שנים.

הצחוק של הילדים טיפה ממיס לי אותו, קופצים עלי כאלו מסמנים לי שדי. שהדודה תשוב אליהם, שתקפוץ, שתחבק יותר חזק, שתרים עד השמים...

ולפני שאני חוזרת... מחכה עוד דקה נזכרת ברגעים היקרים שלי איתו.

ונגמרה הדקה, כבר הדמעה נמחקה. החיים יותר חזקים אני לוחשת לעצמי, מחייכת חיוך חזק. ונותנת חיבוק לאימא ובמעבר חד מאפשרת לאחי לכפכף אותי כי מי מאמין שהתגעגעתי לזה, מתייחסת לאחיינים שצמאים לקצת לצומי מהדודה המשוגעת, מכנסת אותם ואומרת בלחש "מתכנסים כאן בלילה ועושים מסיבת פג'ימות" כן!! הם צועקים. ואני צוחקת בלבי הרי אני יודעת שאחרי הארוחה הם ישנים כמו בולים. אבל רק לשמוע את התהלבות, את הצפייה בקול, גורם לי לחוות פרץ אהבה בלתי מוגדר.

החג נגמר ואיתו גם הקולות, עצב מטפס על גרוני, אני לא יודעת מה התחושה הזו – אני משערת שזו הבדידות, לראות את כל המשפחות מדברות על משכנתא ומתלוננים בלי סוף על כסף. לא אבין ולא אדע עד שאני אחווה זאת.

אבל אני רוצה להגיד להם, בטון חלש, שלפחות יש להם אחד את השנייה, ואת הפינה שלהם, והם בסך הכול מצאו את הנפש התאומה שלהם, אבל אפילו לי זה נשמע נדוש אז לא אמרתי.

מה שכן אני יודעת, בלי טענות לאף אחד, עכשיו עצוב לי ומה. קשה לי פתאום להעריך את עצמי לקבל את חסרונות שלי ולראות את היתרונות, לתת ביקורת בונה ולא הרסנית לעצמי, אני יודעת שלאהוב את עצמי זה לא דבר שתלוי באנשים אחרים, אין צורך שיאהבו אותי אך פתאום אני מרגישה שזה מה שיעודד אותי, זו תחושה כ"כ משכרת לפעמים שגורמת להרגיש אושר רגעי ומיד אחרי ריקנות צרובה. מין גטו פנימי. אז אני דורשת מעצמי קודם, ששום רצון להרגיש שייכת ואהובה כל הזמן תגרום לתלות ולמצבי רוח משתנים אצלי. ואני בלבי יודעת שאני צריכה להתמלא בביטחון ובחוסן נפשי שיעזרו לי אם אתקרב לטוב הגמור לאלוקים.

מנסה להתעודד כי אף אחד לא באמת רוצה להיות עם בנאדם שאין לו סיבה אמתית להיות עצוב. אז מחר חופש תיפגשי אנשים שמחייכים מבחוץ, את לא יודעת באמת אם גם הם מרגישים זאת מבפנים, אבל השמש תעשה את שלה. ושניכם תחייכו, מבחוץ זה בטוח.

מה שאבסורד בכל התחושות האלו שיום אחד תקראי את מה שכתבת ולא תביני למה חשת את הכאב הזה ובמיוחד את הריקנות שמרגישה שאין לה מכסה עכשיו.

עד אז, אני שומעת את השיר של אביתר "יש לי סיכוי להינצל" כי מחר, לא תהיה לי ברירה אלא לצאת מעצמי – ולהינצל מעצמי.

שלום כאב בלתי מוגדר, בוקר טוב מציאות.

אוניברסיטת בר-אילן
המדרשה

עוד לא מאוחר להירשם ולהרוויח שנה!

תכנית "אתנחתא" בבר-אילן

מזמינה אותך למסלול שנתי ייחודי

הלימודים כוללים סדרים בבית המדרש (לימוד עצמי בחברותות),
השתלבות במגוון הגדול של שיעורי המדרשה, סדנאות, פעילות חברתית, התנדבות ועוד.

אצלנו, במדרשה בבר-אילן, תוכלי לשלב חוויית לימוד
תורנית משמעותית עם לימודייך האקדמיים, לגלות עולמות
ישנים וחדשים באווירה ייחודית, לצמוח, לגדול ולהתפתח.
אצלנו מחכים לך מיטב המרצים, יחס אישי,
פעילות חברתית תוססת ואווירה חמה.

נמשכת ההרשמה לתכנית
הכשרת מדריכות כלות
המתקיימת במדרשה
בימי רביעי
בין השעות 8:00 - 13:30

המדרשה
היא המקום עבורך

לבחירתך מגוון מסלולים:
המסלול הרגיל • המתיבתא • אתנחתא לבוגרות שירות • דוקטורנטיות • תכנית ראשית • הדרכת כלות
• משפטניות • שומעות חופשיות • שילוב עם השירות הלאומי

לפרטים ולהרשמה התקשרי 03-5318270 או 03-5318608
midrasha.biu.ac.il | biu.midrasha@gmail.com

www.biu.ac.il מוקד המידע לשרותך: 9392*

UP • HOFFER

בס"ד

משהו חדש מתחיל בעשייה החברתית

נפתלי בנט: "אבי ווצמן הוא **איש עם קבלות** על עשייה בתחום החינוך והחברה. הוא מכהן כסגן ראש עיריית באר שבע, ממונה על תיק **הרווחה והקהילה**, מייסד "בית מוריה" **הגרעין התורני הגדול בישראל**. ווצמן שימש כמנכ"ל תנועת "**מבראשית**" ו"**מסע ישראלי**", והיה יועץ שר הבינוי והשיכון לפיתוח הנגב.

הוא מביא איתו **ניסיון רב והצלחות מוכחות**, ויותר מכל הוא איש של אנשים שחי את השטח.

במהלך פעילותו אבי הוכיח עצמו **כבולדוזר, המכיר את המערכות המוניציפאליות והממשלתיות לעומק**. יחד נחזק את **המהפכה החינוכית** שמובילים הגרעינים התורניים ומוסדות התורה והחינוך של הציונות הדתית בכל רחבי הארץ.

אני תומך באבי ורואה בו **שותף משמעותי לדרך** שצריך להיכנס **במקום גבוה ברשימה** לכנסת.

הגיע הזמן שבו לא יוכלו להתעלם מאיתנו, **יחד נחזיר את המצביעים הביתה**"

בבחירות הקרובות יתחילו לספור אותנו, כי משהו חדש מתחיל בבית היהודי.

משהו חדש מתחיל | נפתלי בנט

נפתלי בנט, נשוי + 4, בוגר ישיבה תיכונית "בנה", לוחם בסיירת מטכ"ל ומ"פ ביחידת מגלן, פיקח כראש לשכתו של בנימין נתניהו, מנכ"ל מועצת יש"ע ומייסד תנועת "ישראל שלי", יזם היי-טק, מייסד ומנכ"ל "סאיטה" הישראלית

לבירור פרטי הצבעה: www.israelim.org.il